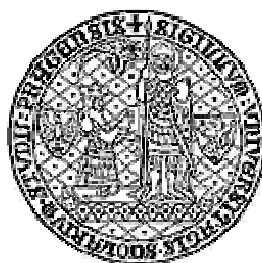

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

**FLORBAL NA ELEKTRICKÝCH VOZÍCÍCH (EWH)
(tělesně postižení)**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Srpen 2007

Vedoucí bakalářské práce :
PhDr. Jan Kříček, CSc.

Zpracovala:
Lenka Hesová

ABSTRAKT

Název: Florbal na elektrických vozících (tělesně postižení)
Electric Wheelchair Hockey (EWH)

Cíle práce:

Cílem bakalářské práce bylo zpracování komplexního přehledu o florbalu tělesně postižených na elektrických vozících. Prostřednictvím vyhledání, kumulace a dokumentace informací a poznatků o florbalu tělesně postižených ve spojení s historií, pravidly a obsahem sportovní hry (herní činnosti jednotlivce, herní kombinace a herní systémy) a odlišnostmi této sportovní hry od florbalu. Podnětem a důvodem k zpracování zvoleného tématu je současná absence informací o tomto sportu.

Metoda:

Práce je teoretickou studií, která rozšiřuje poznatky o sportu zdravotně postižených. Metoda: rešerše literatury, získání informací z internetu, odborných publikací a časopisů, pozorování, rozhovory s hráči a trenéry a analýza shromážděných dat.

Výsledky:

Výsledky práce tvoří komplexní soubor informací, na jejichž základě byla popsána historie, pravidla a obsah hry.

Klíčová slova:

Tělesně postižený, florbal na elektrických vozících, sportovní hra, integrace, sport zdravotně postižených

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně. Při zpracování daného tématu jsem vycházela z uvedené literatury.

V Praze dne 20.srpna 2007

Lenka Hesová

Děkuji PhDr. Janu Kříčkovi, CSc. za cenné poznatky, náměty a trpělivost při odborném vedení bakalářské práce, dále P.Alinovi za pomoc při shromažďování informací a kontrolu uvedených dat.

OBSAH

Slovo úvodem	8
1. Úvod	9
2. Cíl práce a úkoly.....	11
3. Teoretická část	12
3.1 Charakteristika tělesně postižených.....	12
3.2 Význam sportu pro tělesně postižené.....	14
3.3 Sportovní hra.....	15
3.4 Typické diagnózy hráčů EWH.....	16
3.4.1 Míšní postižení	16
3.4.2 Dětská mozková obrna.....	17
3.4.3 Svalová dystrofie.....	19
3.5 Vývoj florbalu tělesně postižených v České republice.....	21
3.5.1 Kategorie florbalu tělesně postižených	21
3.5.2 Klasifikace florbalu tělesně postižených.....	22
3.6 Historie EWH.....	23
4. Praktická část	25
4.1 Metodologie.....	25
4.1.1 Metody práce.....	25
4.1.2 Časový plán	25
4.2 Charakteristika EWH.....	26
4.3 Pravidla EWH	27
4.4 Obsah sportovní hry	31
Legenda / Vysvětlivky k obrázkům	32
4.5 Herní činnosti jednotlivce	33
4.5.1 Útočné činnosti jednotlivce.....	33
4.5.2 Obranné činnosti jednotlivce.....	36
4.5.3 Herní činnost brankáře.....	37

4.6	Herní kombinace.....	39
4.6.1	Útočné herní kombinace	39
4.6.2	Obranné herní kombinace	43
4.7	Herní systémy.....	46
4.7.1	Útočné systémy.....	46
4.7.2	Obranné systémy	47
5.	Diskuze	51
6.	Závěr	55
7.	Literatura	57
8.	Přílohy	58
Příloha A	Pravidla EWH	58
Příloha B	Signály rozhodčích	73
Příloha C	Hrací plocha, vybavení, výstroj pro EWH.....	76
Příloha D	Držení a fixace H-hokejky	79
Příloha E	Hráči s T-hokejkou	81
Příloha F	Nejpoužívanější typy elektrických vozíků pro EWH.....	83
Příloha G	Hráči při hře	85

Slovo úvodem

„Na počátku jakékoli činnosti člověka je určitá vnitřní potřeba seberealizace. Člověk svým jednáním naplňuje svoji účast v čase jemu určeném pro pobyt na tomto světě, snaží se zanechat stopu, staví chrámy, dobývá velehory, vysazuje lesy, překonává rekordy ostatních, zkrátka činí něco, čím přispívá k naplnění svého života. Jak může být pro zdravého, trénovaného člověka obtížným výkonem dosáhnout vrcholu velehory, tak pro druhého, který je nějakým způsobem zdravotně znevýhodněn, je mnohdy obdobným výkonem udělat krok, uplavat bazén, najít kamaráda, zlepšit se ve výslovnosti, být soběstačný v hygieně, projet na vozíku bezbariérovým městem apod. Oba chtějí dosáhnout svého cíle, musí vyvinout nesmírné úsilí v tréninku. Oba musí překonávat osobní krize, pěstovat silnou vůli a potýkat se s různými jinými úskalími. Brání-li realizaci smysluplných aktivit jakékoli překážky, je nutné tyto překážky odstraňovat, případně snižovat jejich negativní vliv. Dosahování různých životních cílů je smyslem většiny populace. Je to cílem i zdravotně postižených, kteří, je-li jejich postižení vhodně kompenzováno, jsou schopni mnohdy stejně hodnotných výsledků a úspěchů jako jiní.“
(Plášek, 1998 s. 15)

1. Úvod

Původně jsem uvažovala o práci na téma volejbal sedících, protože volejbal trénuji a téma mi je velice blízké. Již jsem měla nashromážděny i podklady, ale při své praxi ve třetím ročníku v Jánských Lázních jsem se rozhodla jinak. Ze zvědavosti jsem se šla podívat na tréninku florbalu na elektrických vozících, protože jsem o této modifikaci florbalu ještě neslyšela. Viděla jsem velice atraktivní kolektivní hru pro těžce tělesně postižené, která mi zaujala a rozhodla jsem se, že změním téma bakalářské práce.

Bakalářská práce popisuje speciální sportovní hru pro tělesně postižené - florbal na elektrických vozících, známý také pod názvem Electric Wheelchair Hockey (EWH) nebo E-hokej. Sport zdravotně postižených je nesmírně zajímavou tematikou a po zásluze je jí věnována odborná pozornost.

Po dlouhá tisíciletí patřila hra k tak všedním a samozřejmým věcem, že ji nikdo nevěnoval zvláštní pozornost. Až po delší době se jí dostalo zasloužené pozornosti. Psychologové v ní rozeznaly důležitý vývojový činitel. Sociologové zjistili, že má významný podíl na integraci jedince do společnosti. Pro psychiatry je hra účinným terapeutickým prostředkem.

Florbal na elektrických vozících (dále jen EWH) je v Česku novým sportem a tvoří tak oblast poměrně neznámou. Hrají jej tělesně postižení, kteří ke svému životu potřebují elektrický vozík. Z tělesně postižených se většinou jedná o lidi se svalovou dystrofií nebo o lidi po úrazech páteře v krční partii (kvadruplegie, kvadruparéza).

V Česku se hraje pět let, není ještě zcela znám veřejnosti a není mnoho dostupné literatury. Proto se budu snažit tuto sportovní hru přiblížit. Kolébkou tohoto sportu je Obchodní akademie pro tělesně postižené v Jánských Lázních. Na jaře roku 2002 přišla do této školy nabídka zúčastnit se mezinárodního setkání EWH v Holandsku. Jeden ze studentů se tohoto setkání zúčastnil a EWH se začal provozovat i v České republice.

Seznámila jsem se zde s panem Petrem Alinou, vychovatelem a trenérem florbalu tělesně postižených. Pan P. Alina je prezidentem České federace florbalu vozíčkářů a člen ICEWH - mezinárodní komise EWH, kde pracuje na plnění paralympijského statutu. Florbalu tělesně postižených se věnuje od jeho počátků a je jedním se zakladatelů tohoto sportu u nás.

EWH se mi zalíbil. Je jedinečný tím, že umožňuje aktivní sportovní život lidem s nejtěžším pohybovým handicapem. Rozvíjí sportovního ducha, vytváří pocit sounáležitosti a má velice pozitivní vliv na zdravotní stav takto tělesně postižených lidí.

EWH je kolektivní hrou, která ve svém provedení zcela vyhovuje požadavkům cílové skupiny (lidé, kteří ke svému dennímu životu využívají elektrický vozík). Je to výborná sportovní hra, která obsahuje vše, co má obsahovat - přehled, obratnost, napětí, boj, taktiku a zábavu a proto jsem si ji zvolila za téma bakalářské práce.

Jak již jsem zmínila, není o této sportovní hře vydána žádná speciální publikace. První zmínku v literatuře jsem našla v knize Florbal (Skružný, 2005, s.110). Další podklady jsem vyhledala na internetu na stránkách dvojice českých klubů, které se tomuto sportu věnují SK Akáda Jánské Lázně a EWSC LITA SPORT Praha. Na stránkách SK Akáda Jánské jsem našla elektronický překlad knihy S.Hilberinka, Podklady pro E-hokej. Jedná se tréninkovou knihu, která nebyla publikována. Do Čech se tento materiál dostal v holandštině z mezinárodní konference ve Finsku v roce 2003, později byl přeložen a uveřejněn na internetu. Pan Hilberink je Holanďan, doktor psychologie, bývalý aktivní hráč a trenér EWH. Stál v čele ICEWH v jeho začátcích. Tento materiál je v průběhu asi pětadvacetileté existence EWH první příručkou pro trenéry a hráče, která detailně popisuje základy, taktiky obrany a útoku a způsob koučování. Vše je proloženo cvičeními a přehlednými obrázky.

Tato elektronická publikace byla přínosným studijním materiálem pro bakalářskou práci. Rozhodla jsem se vyjít z tohoto materiálu, kde jsou podklady hlavně k praktickému nácviku a popsat podle tohoto materiálu obsah hry (herní činnosti jednotlivce, herní kombinace a herní systémy), tak jak bývá popsán u jiných sportovních her.

Pravidla EWH jsou poskytnuty ve skutečnosti na internetu pouze v anglické verzi, český překlad mi poskytl pan P.Alina. Proto i výtah z pravidel této hry, zařazuji do své práce (Příloha A).

2. Cíl práce a úkoly

Cílem bakalářské práce bylo zpracování komplexního přehledu o florbalu tělesně postižených na elektrických vozících. Prostřednictvím vyhledání, kumulace a dokumentace informací a poznatků o florbalu tělesně postižených ve spojení s historií, pravidly a obsahem sportovní hry (herní činnosti jednotlivce, herní kombinace a herní systémy) a odlišnostmi této sportovní hry od florbalu. Podnětem a důvodem k zpracování zvoleného tématu je současná absence informací o tomto sportu.

Úkoly práce

1. vyhledání a kumulace dostupných informačních zdrojů o EWH
2. analýza vyhledaných informací
3. syntetizace a utřídění informací v návaznosti

3. Teoretická část

3.1 Charakteristika tělesně postižených

Tělesné postižení můžeme vnímat buď jako pohybový defekt ve smyslu funkčního omezení (něco oproti normě nefunguje), nebo jako tělesnou deformaci ve smyslu estetického postižení (něco, co nebývá příliš pozitivně přijímáno ostatními – týká se především fyzického vzhledu).

Pohybové postižení můžeme rozdělit dle pohyblivosti jedince na:

- lehké: schopnost samostatného pohybu
- středně těžké: umožňuje pohyb s pomocí ortopedických pomůcek
- těžké: neschopnost samostatného pohybu

Dále lze pohybové postižení členit podle příčiny vzniku na :

- vrozené postižení
- získané postižení

Vrozené postižení je postižení získané v ranném věku, které ve větší míře ovlivňuje vývoj jedince. Přestože psychické i fyzické zákonitosti, na základě nichž se dítě vyvíjí, jsou stejné jako je tomu u zdravých dětí, jedinec se vyvíjí už od počátku jinak. Neustále se musí přizpůsobovat zvláštní, jiné životní situaci. Vrozené postižení mění většinou podmínky vývoje, sociální vztahy; vyřazuje některé druhy podnětů, zatímco jiné posiluje, omezuje již od počátku některé možnosti dítěte. V důsledku toho nemůže dítě získat určité zkušenosti.

Na druhou stranu, dítě s vrozeným postižením se na toto postižení lépe adaptuje než, když je získá v průběhu svého vývoje. Chybí mu vlastní zkušenost, srovnání dvou světů – zdraví a nemoci. Postižení pro něj většinou nebývá tak traumatizující, protože se mu přizpůsobuje od narození.

Získané postižení je postižení, které vzniká v průběhu života úrazem nebo onemocněním. U později vzniklých postižení a onemocnění je výrazným problémem přijetí nově vzniklé identity jedincem, na které se v neposlední řadě podílí i postoje celé společnosti. Člověk má možnost srovnání „dvou odlišných světů“. Tato situace klade nároky na jeho adaptaci. Znamená též větší zásah do celé osobnosti, často způsobuje duševní trauma a subjektivně je velice těžce prožíváno. Jedinec si uvědomuje, co ztratil, musí hledat nové způsoby svého

fungování. Často ustrne na určité úrovni adaptace, odmítá přijmout pomoc, uzavírá se před světem.

Z objektivního hlediska však může být výhodou zachování dřívějších zkušeností, které mu mohou být v jeho dalším životě s handicapem užitečné.

Tělesné postižení je spojeno kromě omezení pohybového a funkčního ještě s různými dalšími omezeními. Za jedno z nejvýraznějších bývá označováno omezení množství a do jisté míry i kvality různých podnětů a zkušeností, které představuje dlouhodobý stres a především psychosociální zátěž. Jedinec s tělesným postižením se méně často dostává do společnosti jiných lidí, vrstevníků, vůči nim díky odlišnému vývoji mnohdy zaostává v sociálních oblastech.(Buřvalová, Reitmayerová, 2007)

3.2 Význam sportu pro tělesně postižené

Pravidelná tělovýchovná činnost pozitivně ovlivňuje zdravotní, psychické i sociální klima tělesně postižených. Sport má kladný vliv na rozvoj osobnosti (rozvíjí individuální schopnosti), pomáhá získávat částečnou nebo úplnou samostatnost a soběstačnost, naplňuje seberealizační a aspirační tendence, napomáhá zvládat fyziologické a psychické stresy, přináší odreagování se. Sport přispívá k možnosti žít plnohodnotný život včetně aktivního zapojení do rodinného života, pracovního procesu a společenských funkcí.

Význam sportu pro tělesně postižené lze rozdělit do dvou navzájem se prolínajících oblastí, které bezprostředně napomáhají postiženým k vstupu do života zdravých lidí.

První oblastí je pozitivní působení sportu na zapojení tělesně postižených do společnosti, velké rozšíření okruhu sociálních kontaktů a zvyšování jejich nezávislosti na pomoci druhých. Sportovní úspěšnost pomáhá odstraňovat pocity, životní zbytečnosti a poruchy seberealizace. Současná psychologie sportu prosazuje širší pojetí sportovní úspěšnosti. Na prožitek vítězství má právo nejen vítěz, ale i ten, kdo překoná sám sebe, svůj minulý výkon, svůj handicap, svou pohodlnost. Tento způsob hodnocení sportovních aktivit pomáhá ke sportu připoutat i ty, kteří objektivně sport nejvíce potřebují (postižení, oslabení, obézní, nešikovní). Sociologické studie potvrzují účinek sportu na zvyšování orientace ve společnosti a tím rozšiřování společné participace zdravých a postižených. U tělesně postižených nemá hlavní vliv rodina tak jako u zdravých sportovců, ale trenéři, rehabilitační pracovníci a sportovní terapeuti v různých k tomu uzpůsobených zařízeních (denní stacionáře, sportovní kluby, fitness centra, školní kluby).

Druhou oblast tvoří význam sportu pro zdravotní stav tělesně postižených. Je to především rozvíjení základních pohybových schopností a dovedností, jako jsou obratnost, síla, vytrvalost, udržení rovnováhy, prostorová orientace, rychlost reakce. Osvojují si žádoucí regenerační a kompenzační metody, automasáž, kompenzační cvičení, posilování, strečink aj.. Formují se tak psychické vlastnosti, volní úsilí, schopnost koncentrace, zvládání emocí, adaptace a kooperace, vyrovnání se s konfliktními situacemi. Napomáhá se předcházení vzniku tzv. civilizačních chorob z nedostatku pohybu, nevhodné životosprávy, z časté neurotizace a vlivu stresogenních faktorů. (Kábele, 1992)

3.3 Sportovní hra

Sportovní hra je soutěživá činnost dvou soupeřů v jednom prostoru a čase, kteří podle institucionálně schválených pravidel usilují o prokázání vlastní převahy lepším ovládním společného předmětu.

Odlišnost sportovních her od ostatních sportovních aktivit, s výjimkou sportů úpolových (box, šerm, zápas, judo atp.), spočívá v tom, že se spolu v daném okamžiku mohou a současně musí utkávat pouze dva soupeři (jednotlivci, dvojice nebo více členná družstva). Jednotkou jakékoliv soutěže ve sportovních hrách je tedy utkání dvou soupeřů. Na rozdíl od úpolových sportů však protivníci soupeří o společný předmět. Ten je téměř vždy jeden (míč, opeřený míček, kotouč, disk, kruh), ve výjimečných případech mohou být ve hře současně společné předměty dva (double disk court a ringo). (Táborský a kol., 2007)

Sport tělesně postižených v České republice

Český svaz tělesně postižených sportovců zajišťuje činnost více než 3000 sportovců sdružených v 87 oddílech na území ČR, které provozují 25 sportů od základní až po vrcholovou úroveň. Jsou to atletika PARA, atletika TP, basketbal, cyklistika, EWH, florbal, jachting, jezdectví, kuželky, lukostřelba, lyžování, orientační závod, plavání, rugby vozičkářů, sledge hokej, stolní tenis TP, stolní tenis PARA, šachy, tenis stojících, tenis vozičkářů, triatlon - handbiky - duatlon, turistika, volejbal stojících, vzpírání. Z uvedeného počtu sportů je 17 paralympijských.

Z výše uvedených sportovních her pro tělesně postižené, které se provozují v Česku, je zde pouze jedna určená pro nejtěžší tělesné postižení - EWH. Ostatní sportovní hry by člověk s velmi těžkým tělesným postižením nezvládl. Sportovci s těžkým postižením jsou závislí na elektrickém vozíku, neschopní ovládat běžný vozík nebo jen velice omezeně.

3.4 Typické diagnózy hráčů EWH

Jelikož pro EWH neexistuje zatím žádná klasifikace hráčů, jak je tomu u jiných sportů uvádím pouze nejčastější diagnózy hráčů (EWH mohou hrát všichni, kdo mají od pojišťovny nárok na elektrický vozík). Světová klasifikace hráčů EWH se připravuje.

3.4.2 Míšní postižení

Mícha je součástí centrálního nervového systému. Je uložena v páteřním kanálu, který tvoří těla obratlů. Vybíhá z prodloužené míchy, končí u druhého bederního obratle. Pod druhým bederním obratlem běží v páteřním kanále „cauda equina“, svazek nervových vláken ve tvaru koňského ohonu. Postranními otvory mezi obratli z míchy vybíhají nervy. V oblasti dolní krční páteře a horní bederní páteře vychází silnější nervové svazky, krční pro horní končetiny a bederní pro dolní končetiny.

Mícha tvoří nervové spojení mezi mozkiem a ostatním tělem, především, co se týče hybnosti a citlivosti. Nervové dráhy začínající v mozku běží do míchy, odkud jsou v podobě odstředivých nervových vláken vedeny ke svalům a vnitřním orgánům, a od svalů a orgánů se v zase dostředivá vlákna vrací do míchy a odtud do mozku. Míšní nervy se skládají jak z odstředivých, tak dostředivých vláken.

Jakékoli přerušení míchy, ať už zánětlivým procesem, úrazem nebo nádorem, vede k přerušení nervových vláken a velmi často i poškození těl nervových buněk. Situace je o to horší, že se přeruší i všechna vlákna pod poškozením, nejen ta v místě poškození. Pokud se poškodí jen vlákna vybíhající z míchy, zatímco těla nervových buněk zůstanou v pořádku, mohou vlákna dorůst. Přerušení vláken přímo v míše je nevratné, je jich tam totiž nahuštěno tolik, že existuje jen mizivá šance na jejich správné napojení. Těla nervových buněk se zregenerovat nedokáží a nezvratně zanikají.

Přerušení míchy se projeví výpadkem funkcí od přerušení dolů, tj. čím výše je mícha poškozená, tím rozsáhlejší výpadek vzniká.

Transverzální míšní léze spočívá v úplném přerušení funkcí míchy, to znamená ztrátu motoriky, senzitivity a vegetativních reflexů pod místem postižení.

Paraplegie vzniká při transverzální míšní lézi pod segmentem C8,

Tetraplegie, dříve kvadruplegie, znamená transverzální míšní lézi nad segmentem C8.

Tabulka č.1 Segmentární úroveň postižení a možnosti ovládání invalidního vozíku a zařazení hráče do kategorie florbalu

segmentární úroveň poranění	manipulace s vozíkem	kategorie florbalu
C - 4	ovládání elektrického vozíku bradou či ústy	EWH
C - 5	postrkovat mechanický vozík rovně manipulace s brzdami	EWH
C - 6	odstranit područky a stupačky strkat vozík do mírného svahu otáčet vozík, přejet 2cm práh, zvedat lehké předměty ze země	EWH florbal na mechanických vozících-brankář
C - 7	zvedat předměty ze země jízda v nerovném terénu skok přes malý schůdek naložení vozíku do auta	florbal na mechanických vozících
C - 8	překonávání obrubníku jízda z mírného svahu po zadních kolech	florbal na mechanických vozících

Tetraplegie je spojena se specifickými zdravotními problémy. Mnozí trpí poruchami kontroly moče a stolice, někteří mají problémy i s příjmem potravy a proto jsou odkázáni na pomoc okolí. Tyto základní obtíže jsou komplikovány druhotnými projevy, jako jsou atrofie ochrnutých svalů, demineralizace kostí, zhoršená cirkulace v ochrnutých dolních končetinách, která může vyústit v tvoření trombů nebo dekubitálních vředů a všeobecně snížená oxygenace organismu. Mezi nejdůležitější poruchy, se kterými se můžeme setkat patří: poruchy močení, patologické vegetativní reflexy, poruchy dýchání, poruchy termoregulace a spasticita.

3.4.2 Dětská mozková obrna

Dětská mozková obrna je porucha hybnosti a vývoje hybnosti na základě poškození mozku v době před porodem, při porodu nebo do jednoho roku dítěte. Následky poškození mozku v době mezi narozením a jedním rokem věku dítěte jsou prakticky shodné s těmi, které pozorujeme při předporodním, nebo porodním postižení mozku. Protože v každém případě byl mozek více či méně poškozen, je možné v některých případech pozorovat i poruchy mentální, nervové záchvaty, smyslové vady, poruchy komunikační, čítí aj. Tyto poruchy se mohou navzájem mísit, avšak většinou je jedna zvládnutelná. Do dětské mozkové obrny se zahrnují převážně případy, u kterých je v popředí porucha hybnosti. Dětskou mozkovou obrnu nesmíme zaměňovat s dětskou obrnou - poliomyelitidou.

Příčiny dětské mozkové obrny lze rozdělit na předporodní - nedonošenost, přenošenost, krvácení během těhotenství, těžká novorozenecká žloutenka,... porodní - dlouhotrvající nebo překotný porod, poporodní - zánětlivé onemocnění CNS, těžší záněty plic, středního ucha a další asi do dvanácti měsíců věku dítěte.

Dětská mozková obrna se projevuje v různých formách. Ty nejsou u poškozených dětí viditelné ihned, ale vyvíjejí se postupně v průběhu druhého až třetího roku života. Toto je ovlivněno vývinem mozku a jeho funkcí. I po třetím roku života dítěte se mohou jednotlivé formy nemoci měnit ve svých příznacích, nebo přecházet jedna v druhou.

Rozlišujeme tyto formy dětské mozkové obrny:

1. forma diparetická - Projevuje se symetrickým postižením obou dolních končetin, jsou slabší, zvláště v bérkách. Charakteristické je zvýšené napětí svalových skupin dolních končetin - spastická hypertonie, spasticita. Chůze je zpravidla možná s oporou, při těžších formách se dítě chodit nenaučí. Drobné pohyby prstů ruky jsou neobratné, hrubá motorika horních končetin bývá dobrá. Inteligence bývá zachována.

2. forma hemiparetická - Může být levostranná nebo pravostranná. Obrnou se zvýšeným napětím svalů je postižena horní končetina a stejnostranná končetina dolní. Horní končetina bývá zpravidla postižena více. Hemiparetická forma vzniká poškozením mozku v oblasti jedné mozkové polokoule, a to vždy druhostranná vzhledem k postiženým končetinám. Inteligence je asi ve 40 % případů snížena.

3. kvadruparetická forma - projevuje se postižením všech čtyř končetin a to spastickou obrnou. Platí zde to, co bylo popsáno u formy diparetické, avšak jsou nápadně postiženy horní končetiny, většinou symetricky. Inteligence bývá poměrně neporušena.

4. oboustranná forma hemiparetická - příčinou je rozsáhlejší poškození mozku v obou mozkových polokoulích. Spastickou obrnou jsou postiženy všechny čtyři končetiny. Tato forma dětské mozkové obrny je jedna z nejtěžších, postižené děti jsou odkázány na pomoc druhých, je charakteristická snížená inteligence a časté epileptické záchvaty.

5. dyskinetická forma - dříve nazývaná extrapiramidová. Vyznačuje se přítomností bezděčných, mimovolných, tedy nechtěných pohybů. Charakteristické jsou záškuby v obličeji, řeč bývá těžko srozumitelná, pomalá. Často se připojuje oboustranná nedoslýchavost. Vzhledem k tomu, že není poškozena mozková kůra, je inteligence u této formy dětské mozkové obrny neomezena.

6. hypotonická forma - projevuje se povšechným snížením svalového napětí, v důsledku toho mají takto postižené děti větší rozsah pohybů v kloubech, stoj bývá nejistý, chůze vrávoravá, inteligence téměř vždy snížena.

Jednotlivé formy dětské mozkové obrny se často mezi sebou kombinují. Tyto kombinace označujeme jako formy smíšené. Nejčastější smíšenou formou je kombinace diparetické a hemiparetické formy. (Amber, 1997)

3.4.3 Svalová dystrofie

Doslovný překlad tohoto původně latinského a řeckého slova znamená: „sval“ (muskul) a „porucha ve výživě orgánu“ (dystrofia). V medicíně se označení muskulární dystrofie používá pro skupinu nemocí, které jsou geneticky podmíněné, neznámé etiologie s vrozenou poruchou svalového, hlavně proteinového metabolismu a progredujícím rozvojem degenerativních změn, které způsobují postupné ubývání svaloviny s postupným snižováním svalové síly, ochabováním, deformacemi a destrukcí svalových vláken.

Svalové dystrofie se vyskytují v několika základních formách:

- Duchenova svalová dystrofie
- Beckerova svalová dystrofie
- Pletencová forma svalové dystrofie
- Forma facio-skapulo-humerální
- Okulární myopatie
- Distální myopatie
- Emery- Dreifussova svalová dystrofie

Duchenova svalová dystrofie je pohlavně vázaná na X chromosom. Vyskytuje se u chlapců. Projevuje se mezi 3.-5. rokem, chlapci jsou neobratní, špatně běhají, těžko chodí do schodů mají hypertrofii lýtkového svalstva. Choroba velice rychle progreduje a kolem 12. roku je chůze prakticky nemožná a děti jsou upoutáni na vozík. Postupně dochází i k postižení pletencového svalstva horních končetin, dále pak srdečního svalu a svalů dýchacích. Chlapci trpící touto chorobou umírají již kolem 20. roku.

Beckerova svalová dystrofie má podobný klinický obraz jako Duchenův typ, ale začíná později a má mnohem pomalejší průběh. Nemocného invalidizuje, ale nezkracuje mu život.

Pletencová forma svalové dystrofie postihuje obě pohlaví. Začátek této dystrofie je mezi 5.-30. rokem. Postupně se rozvíjí pletencová slabost s myopatickým syndromem dolních končetin, později i horních končetin. (Amber, 1999)

Ostatní formy svalových dystrofií dále neprezentují, jelikož jedinci s těmito formami nejsou upoutáni na elektrický vozík.

3.5 Vývoj florbalu tělesně postižených v České republice

První florbalový oddíl tělesně postižených sportovců vznikl v roce 1996 založením SK Akáda při Obchodní akademii pro tělesně postižené v Janských Lázních. Tento oddíl je registrován při Českém svazu tělesně postižených sportovců. Na počátku všeho bylo nadšení několika málo studentů a postupem času se přidávali další hráči a také vznikaly nové kategorie florbalu tělesně postižených. V dnešní době se hraje oficiální liga vozíčkářů pod záštitou České florbalové unie (ČFbU). V této soutěži se pravidelně setkává šest týmů vozíčkářů. Další kategorií je florbal stojících, kde se zatím pracuje na rozvoji soutěže. Zatím oficiálně fungují dva oddíly. Poslední kategorií je florbal na elektrických vozících, který je zatím v České republice novinkou a připravují se podklady pro jeho propagaci.

3.5.1 Kategorie florbalu tělesně postižených

Florbal tělesně postižených hrají především lidé po úrazu páteře, ale je vhodný i pro hráče s různým pohybovým postižením. V České republice se florbal tělesně postižených podařilo aplikovat do třech kategorií. Jsou to stojící handicapovaní hráči, hráči na mechanických vozících a hráči na elektrických vozících. Florbal mohou hrát lidé s nejrůznějším pohybovým omezením.

Florbal je především atraktivní, technická kolektivní hra, která umožňuje handicapovaným lidem plně se začlenit do hráčského kolektivu a následně tak i do společnosti. Florbal handicapovaných by se nerozvinul do dnešní podoby nebýt organizací jako je např. Česká florbalová unie a Český svaz tělesně postižených sportovců a samozřejmě trenérů dobrovolníků. Rozvoji také napomáhají velice pěkné webové stránky www.fbh.cz.

Handicapovaní florbalisté používají ke hře mnoho specifických pomůcek, proto je pro ně tento sport dvakrát nákladnější než je tomu u zdravých sportovců.

Florbal stojících handicapovaných hráčů hrají v České republice jen dva týmy. Největším úspěchem je třetí místo hráčů SK Akáda Janské Lázně na Otevřeném mistrovství Švýcarska v roce 2001.

Vozíčkářská florbalová liga se hraje pod záštitou České federace florbalu vozíčkářů za podpory a spolupráce s Českou florbalovou unií. Florbal vozíčkářů je ojedinělý tým, že hráčská družstva mohou být smíšená; společně mohou hrát muži i ženy. Florbal vozíčkářů je také vhodným doplňkovým sportem pro mnohé úspěšné handicapované sportovce. Hraje systémem pět hráčů v poli a brankář. Hrací plocha má rozměry 40 m x 20 m (délka x šířka). Hřiště je ohraničeno mantinely 50 cm vysokými. Hrací čas je dvakrát

dvacet minut. Zápas rozhodují vždy dva rozhodčí s rovnocenným právem rozhodování. Florbal se hraje v halách. Hokejky a míčky jsou vyrobeny z plastových materiálů. Ve florbalu je zakázán tvrdý kontakt s protihráčem: sekání, hákování, nadzvedávání hokejky, držení a úmyslné narážení do soupeřova vozíku.

EWH hraje ve světě osmnáct zemí ze tří kontinentů. Je určen lidem, kteří ke svému dennímu životu potřebují elektrický vozík. Je to jediný kolektivní sport tohoto druhu na mezinárodní úrovni. Od roku 1990 se konají MS a ME. Hraje se systémem čtyři hráči v poli a brankář. Hrací plocha má rozměry 24m x 14 m (délka x šířka). Rozměry branek jsou 250 x 20 x 40 cm (délka x výška x hloubka). Hraje na dva dvacetiminutové poločasy. U nás je to velice mladý sport, rozvíjí se od roku 2002. V roce 2005 vznikla česká reprezentace, která se v roce 2005 zúčastnila ME v Itálii. Zde skončila na předposledním místě. Nyní se tvoří nový reprezentační tým pro ME, které se bude konat v roce 2008 v Belgii. (Skružný, 2005)

3.5.2 Klasifikace florbalu tělesně postižených

Kategorie stojících

Florbal v kategorii stojících mohou hrát jedinci s pohybovým postižením (vizuální handicap) např. různé malformace horních či dolních končetin, paresa brachialis, různé typy neuropatie, levostranná či pravostranná hemiparesa, amputace jedné dolní či horní končetiny apod.

Kategorie sedících (vozíčkáři)

Florbal v kategorii sedících mohou hrát jedinci s pohybovým postižením dolních končetin. Jedná se především o paraplegiky, kvadruplegiky či jiná poúrazová postižení např. amputace dolních končetin apod. Podle míry postižení používají tito hráči ke hře mechanický .

Kategorie EWH

V této kategorii hrají jedinci, kteří v každodenním životě používají k pohybu elektrický vozík, ale nemají dostatečnou fyzickou sílu se pohybovat na mechanickém vozíku a hrát jiný kolektivní sport na manuálně poháněném vozíku. Jsou to různé druhy svalové dystrofie, různé formy spasticity a jiné.

3.6 Historie EWH

EWH vznikl v Holandsku v první polovině 70. let. Začal se rozvíjet na školách, kde studovali většinou těžce tělesně postižení mladí lidé. Vzhledem k omezením těchto mladých lidí byla vybrána hra, při které se používá hokejka z lehkého materiálu. U lidí, jejichž funkce ruky nedovoluje ovládat hokejku, je tato hokejka připevněna na vozík. Později byla pro tuto skupinu hráčů vyvinuta vlastní hokejka - T-hokejka. Koncem 70. let byly uspořádány turnaje mezi školními týmy, které měly za cíl stanovit pravidla hry. Byl sestaven herní řád a v roce 1981 byla odstartována první soutěž v Severovýchodním Nizozemí.

Vývoj krácel rychlým tempem a již v roce 1982 došlo k rozšíření soutěže i do dalších regionů. Vítězové regionů se spolu utkávají během Národního šampionátu. Počet klubů rychle stoupal.

V roce 1987 vývoj EWH pokročil natolik, že byla vedle regionální soutěže založena i soutěž státní: Super liga, kde hrají nejlepší týmy Nizozemí. Současně dochází i k úpravě pravidel hrací doba byla stanovena na dvakrát dvacet minut, na rozdíl od regionů, kde má zápas dvě poloviny o deseti minutách. Po dvou letech došlo k další úpravě velikost týmu je stanovena na pět hráčů (v regionech hráli jen čtyři hráči); hrací pole je zvětšeno do rozměrů basketbalového hřiště a branka je umístěna na hřiště. Tato změna přinesla větší variaci ve způsobu hry a tím i více taktických možností.

V roce 1990 dostal EWH možnost prezentovat se v předváděcím zápase v rámci Světových her pro handicapované sportovce, které se konaly v Nizozemí v Assenu. To byl první krok na mezinárodní scénu.

Stanovila se mezinárodní pravidla hry, bylo tak dosaženo více jednotnosti v mezinárodní komunikaci. EWH v průběhu dvaceti let z tělocvičné hry vyvinul v seriózního kandidáta pro zařazení mezi důležité mezinárodní sporty.

V Utrechtu se v roce 1998 konaly první oficiální Světové hry EWH paralelně k „normálnímu“ světovému hokejovému šampionátu. Zúčastnilo se jich deset zemí, mezi nimiž samozřejmě i Nizozemí, které tyto hry v napínavém finále vyhrálo.

Vedle vývoje na sportovním poli dochází i k rychlému vývoji na poli kontaktů a sponzorování. Kluby stále více spolupracují s dodavateli vozíků, protože rychlé, manévrovatelné vozíky, navíc vybavené ochranným materiálem speciálně vyvinutým pro sport, přispívají k vyšším výkonům hráčů. Výsledkem je lepší kvalita hry.

Do Čech se EWH dostal až v roce 2002, díky jednomu ze studentů Obchodní akademie pro tělesně postižené v Jánských Lázních. Tento student využil nabídku zúčastnit se mezinárodního setkání, které pořádala DCIEWH (Dutch Committee International Electric Wheelchair Hockey) v holandském Spooanbroku. Hned po návratu se tato sportovní hra začala ve škole zkoušet. Obchodní akademie pro tělesně postižené byla přímo ideálním místem ke vzniku oddílu EWH. Vždyť první florbalový oddíl pro tělesně postižené vznikl v roce 1996 právě zde. Druhý oddíl EWH vznikl v Praze v roce 2003 a třetí ve Zlíně v roce 2007.

V lednu 2007 vznikla nová nezisková organizace Česká federace Electric Wheelchair Hockey. Tato organizace má za cíl založit ligoovou soutěž, uspořádat Development event 2007 ve Zlíně a další úspěšný rozvoj florbalu na elektrických vozících v České republice.

Češi mohou držet krok se světem i díky svému zástupci v ICEWH (International Committee Electric Wheelchair Hockey) P. Alinovi. Právě on seznámil Handisport.cz se současnou situací: *"Ted' se plní paralympijský statut, který se musí plnit osm let, aby florbal na elektrických vozících dostal šanci stát se sportem paralympijským. K tomu je ještě nutné, aby se hrál v osmnácti zemích světa."* ICEWH se také stal členem IWAS, který je zastřešující organizací sportovců s tělesným handicapem, a díky tomu se florbal na elektrických vozících může objevovat i na světových hrách tohoto uskupení.

Obr.3.1 Logo České federace EWH

4. Praktická část

4.1 Metodologie

Předložená práce je formou review na téma florbal na elektrických vozících tělesně postižených.

Na základě zjištěných, shromážděných a analyzovaných dat o tomto sportu, byla provedena syntéza informací ve vztahu k problematice florbalu tělesně postižených se zaměřením na kategorii hráčů na elektrickém vozíku. Výsledky práce tvoří komplexní soubor informací na jejichž základě byla popsána historie, pravidla a obsah hry.

4.1.1 Metody práce

1. rešeršní a vyhledávací práce, při kterých byly použitým zdrojem informací: odborné publikace, internetové zdroje, články z odborných časopisů, osobní rozhovory.
2. analýza vyhledaných informací
3. syntéza do kompaktního celku

4.1.2 Časový plán

Období určené pro vypracování bakalářské práce bylo rozvrženo na tři vzájemně navazující časové etapy:

1. etapa (leden až květen 2007) - vyhledávání a sběr dat
2. etapa (červen 2007) - analýza a syntéza získaných dat
3. etapa (červenec až srpen 2007) - samotná tvorba a finální úprava bakalářské práce

4.2 Charakteristika EWH

EWH je modifikací florbalu zdravých pro těžce tělesně postižené, kteří využívají ke svému životu elektrický vozík. Je jedinou týmovou hrou pro lidi s těžkým pohybovým handicapem. EWH je invazivní týmová hra brankového typu, avšak na rozdíl od ostatních invazivních týmových her (hokej, házená, fotbal aj.) dochází ke kontaktu protihráčů jen s výrazným omezením. Družstva mohou být smíšená; společně mohou hrát muži i ženy.

Nejvýraznější rozdíly EWH od florbalu jsou:

hrací doba 2x20min,

rozměry hřiště jsou menší 16 m x 26 m,

počet hráčů na hrací ploše je pět (4+1),

brankář se účastní hry s T-hokejkou,

jeden z hráčů v poli hraje s T-hokejkou,

brankář nemusí mít celoobličejovou ochranu,

brankoviště má tvar půlkruhu,

branka má rozměry délka - 2,5 m x šířka – 40 cm x výšku – 20cm,

míček se smí pohybovat do výšky 20 cm,

hráči nesmí nebezpečně couvat,

hráči nesmí hrát míček v brankovišti.

Obr. 4.1 Hráči EWH

4.3 Pravidla EWH

EWH se hraje v Česku podle mezinárodních pravidel (viz Příloha A). Tuto sportovní hru hrají dva týmy o pěti hráčích. Čtyři hráči v poli a jeden brankář, kteří mohou být v průběhu hry střídáni náhradníky. Tým může hrát maximálně se třemi hráči s H-hokejkou na hracím poli současně. Brankář se může zúčastnit hry pouze s T-hokejkou. Cílem hry je vstřelit více gólů než soupeř v průběhu hrací doby.

K dosažení cíle hry používají hráči speciální výzbroj - hokejku buď T-hokejku (přípevněnou na vozík, tu používají hráči, kteří nemohou držet v ruce klasickou florbalovou hokejku) nebo tzv. H-hokejku drženou v ruce (florbalovou hokejku) a kulatý míček.

Hráči

Každé družstvo se skládá z brankáře, čtyř hráčů v hracím poli a náhradníků. Družstvo si určí kapitána, který je označen viditelnou páskou na paži.

Při řízení vozíku musí mít hráči chodidla stupačkách a být připoutáni bezpečnostními pásy. Hýždě musí být neustále v kontaktu se sedačkou vozíku. Kontakt hokejky s tělem jiného hráče je zakázán. Ke kontaktu hokejky s hokejkou nebo vozíkem jiného hráče může dojít jen případě korektní hry s míčkem.

Hraní míčku je povoleno pouze hokejkou a kontaktem vozíku. Míček nesmí být hrán výše než 20 cm od země. Za přestupek je považováno, úmyslné zničení míčku přejetím. Hráči nesmí hrát míček v brankovišti ani se v něm pohybovat s výjimkou brankáře.

Hrací plocha (Příloha C)

Hrací plocha je obdélníkového tvaru se zahnutými rohy (nebo mohou mít trojúhelníkového tvaru s úhlopříčkou 60 – 70 cm). Povrch je hladký, pevný, bez překážek a zátaras, její rozměry jsou 26 m délka a 16 m šířka (minimální rozměry jsou 24 m délka a 14 m šířka). Hrací plochu ohraničují mantinely kolmé k hrací ploše o výšce 20 cm (odchyly jsou povoleny: minimální výška je 9 cm a maximální výška je 50 cm). Ideálním místem pro EWH jsou sportovní haly.

Hrací plocha je rozdělena třemi čarami vyznačenými přes celou šířku hřiště. Jsou to čáry středová a dvě čáry pro penaltu. Tyto čáry i ostatní čáry na hrací ploše jsou 5 cm široké. Středová čára rozděluje hřiště na dvě stejné poloviny. Čáry pro penaltu jsou vyznačeny ve vzdálenosti 7,5 m od koncových stran. Prostor mezi čarami pro penaltu a středovou čarou se nazývá neutrální prostor. Další dva prostory na hřišti, které vzniknou mezi čarou pro penaltu a koncovými stranami hřiště se nazývají penaltové prostory.

Branková čára je rovnoběžná s koncovými stranami hracího pole ve vzdálenosti 2,5 m od těchto stran. Brankoviště má tvar půlkruhu, zahrnuje brankovou čáru a čáru ohraničující brankoviště, která má poloměr 1,75 m. Tato vzdálenost je měřena od půlky brankové čáry. Branky jsou umístěny uprostřed brankových čar. Rozměry branky jsou 250 cm šířka, 20 cm výška, 40 cm hloubka.

Na hrací ploše jsou vyznačeny tři body: středový bod a dva body pro penaltu. Středový bod je umístěn v polovině půlící čáry. Bod pro penaltu je umístěn v polovině čáry pro penaltu. Kolem hrací plochy za mantinely je vyznačen 1 m široký pás pro rozhodčí. Každé hřiště musí být vybaveno dvěma hráčskými, dvěma trestnými lavicemi a stolem pro zapisovatele a časoměřiče. Tyto prostory se nachází podél jedné z dlouhých stran hřiště 1 m za mantinelem. Stolek pro zapisovatele a časoměřiče je umístěn na úrovni středové čáry, po jeho stranách jsou trestné lavice a vedle nich střídačky. Vchod a východ z hrací plochy je před stolem pro zapisovatele a časoměřiče u středové čáry.

Čas utkání

Utkání se hraje se na dva 20-ti minutové poločasy čistého času s přestávkou 10 minut. Skončí-li utkání nerozhodně a pokud musí mít vítěze, dochází k 10-ti minutovému prodloužení, popř. k trestným střelením.

Herní vybavení (Příloha C)

- Hokejka držaná v ruce (H-hokejka)

Používají se florbalové hokejky. Tato hokejka je vyrobena ze syntetického a neprůhledného materiálu. Rukojeť nesmí být delší než 112 cm. Čepel má nejvyšší povolenou délku 27 cm a výšku 8 cm. Povolená tloušťka čepel je v rozmezí 0,8 mm až 2 cm. Zakřivení čepel nesmí přesahovat 3 cm. Hráči je zakázáno připevnit H-hokejku k vozíku, ale je mu dovoleno připevnit si ji k horní končetině, pokud ji není schopný držet.

- Hokejka upevněná na vozík (T-hokejka)

T-hokejka je připevněna na přední stranu vozíku. Název dostala od písmene T, které připomíná. Má jednu čepel a pár postranních křídel. Je vyrobena ze syntetického, neprůhledného materiálu. Spojení upevňující postranní křídla k čepeli a spojení upevňující hokejku na vozík musí být z kovu. Vzdálenost mezi přední stranou T-hokejky a nejpřednějším bodem vozíku nesmí přesáhnout 50 cm. Část nebo části spojení mimo čepel musí být v minimální výšce 10 cm, tak aby míček neprošel pod spodní stranou. Délka čepel T-hokejky je 20-30cm. Tloušťka čepel a postranních křídel může být maximálně 2 cm. Postranní křídla jsou upevněna z každé strany čepel pod úhlem 75–90 stupňů.

Postranní křídla mají maximální výšku a délku 10 cm, jsou na koncích zahnuty. Délka tohoto zahnutého konce je maximálně 2 cm a vnitřní úhel nesmí překročit 135 stupňů.

- Elektrický vozík

Vozík využívaný pro EWH musí splňovat příslušné parametry. Musí být elektricky poháněn s minimálně 4 koly a maximálně 6 koly, zahrnující maximálně 2 bezpečnostní kola. Nesmí mít odstávající ostré části. Všechny pohyblivé a upravitelné části vozíku, s výjimkou kol a bezpečnostních kol, musí mít minimální výšku 10 cm, tak aby míček prošel pod vozíkem. Vozík má mít šedé pneumatiky, které nepoškodí a neposkvrní podlahu hracího pole.

- Míček

Používá se míček pro florbal schválený IFF. Míček je vyroben ze syntetického materiálu, dutý (vzduchoprázdný s dírkami). Míček má obvod 22,4 – 23,5 cm. Míček váží 23 gramů +/- 1 gram. Míček má 26 otvorů.

- Nezbytné pomůcky pro zápas

Stůl pro zapisovatele a časoměřiče, na kterém jsou tyto pomůcky: ukazatel skóre, nejméně 3 míčky, stopky pro měření času, zvonek, zápis o utkání a 2 psací potřeby.

Rozhodčí

Utkání řídí dva rozhodčí se stejnými pravomocemi. (signály rozhodčích viz Příloha B)

Uznání gólu

Gól platí v situaci, pokud míček přejde celým objemem přes brankovou čáru mezi tyčemi branky a je vystřelen za středovou čárou z poloviny soupeře (pokud je vystřelen před ní a nikdo jej netečuje - gól neplatí). Vlastní gól vždy platí bez ohledu na to, ze kterého místa míček hrán. Hra je po gólu zahájena zahajovacím míčkem z půlící čáry.

Standardní situace

Při přerušení hry v jejím průběhu, dochází k jejímu navázání, podle charakteru přerušení a to jednou z pěti standardních situací: zahajovací míček, míčkem rozhodčího, míčkem brankaře, volným míčkem nebo trestným úderem.

- Zahajovací míček se rozehrává na začátku utkání a po vstřeleném gólu ze středového bodu. Na začátku druhého poločasu provádí tento míček tým, který nerozehrával na začátku utkání. Všichni hráči rozehrávajícího týmu jsou na vlastní polovině, kde musí proběhnou první přihrávka. Soupeři se staví za čáru pro penaltu.
- Míček rozhodčího se rozehrává v bodě pro penaltu, pokud je pískán v prostoru pro penaltu nebo ze středového bodu, pokud je pískán v neutrálním prostoru. Provádí se

formou vhazování (buly), kterého se účastní jeden hráč z každého týmu. Ostatní hráči se staví nejméně 2 m od dvou rozehrávajících hráčů. Toto vhazování je nařízeno rozhodčím např. při zranění hráče, když se dva hráči oboustranně a současně dopustí přestupku, má-li brankář míček pod vozíkem atd..

- Míček brankáře rozehrává brankář, z čáry ohraničující brankoviště. Ostatní hráči se staví mimo prostor pro penaltu a setrvávají zde do prvního dotyku brankáře s míčkem po signalizaci rozhodčího. Tato standardní situace nastává např. pokud míček zůstane nehybně stát v brankovišti déle než tři vteřiny.
- Volný míček rozehrává dvojice hráčů, po přestupku protihráče, který není potrestán. Rozehrává z bodu pro penaltu, pokud se hráč dopustil přestupku v prostoru pro penaltu nebo v bodě přestupku, pokud se hráč dopustil přestupku v neutrálním prostoru. Ostatní hráči se staví nejméně 2 m od rozehrávajících hráčů.
- Trestný úder je zahrán, pokud se protihráč dopustí úmyslného přestupku v prostoru pro penaltu. Je rozehrán z bodu pro penaltu. Postavení ostatních hráčů je 2 m za čarou pro penaltu. Brankář se nesmí pohnout, dříve dokud se střílející hráč nedotkne míčku. V opačném případě se penalta opakuje. Hráč střílí penaltu ihned po signalizaci rozhodčího. Hráč nesmí při střelbě penalty manévrovat vozíkem, penaltu střílí souvislým pohybem hokejky. Jakmile se střílející hráč dotkne míčku, mohou se ostatní hráči zapojit do hry.

Všechny přestupky proti pravidlům jsou potrestány ztrátou míčku ve prospěch soupeře.

Tresty, které může rozhodčí udělit v průběhu utkání jsou varování, vyloučení nebo diskvalifikace.(Znění pravidel EWH viz příloha A)

4.4 Obsah sportovní hry

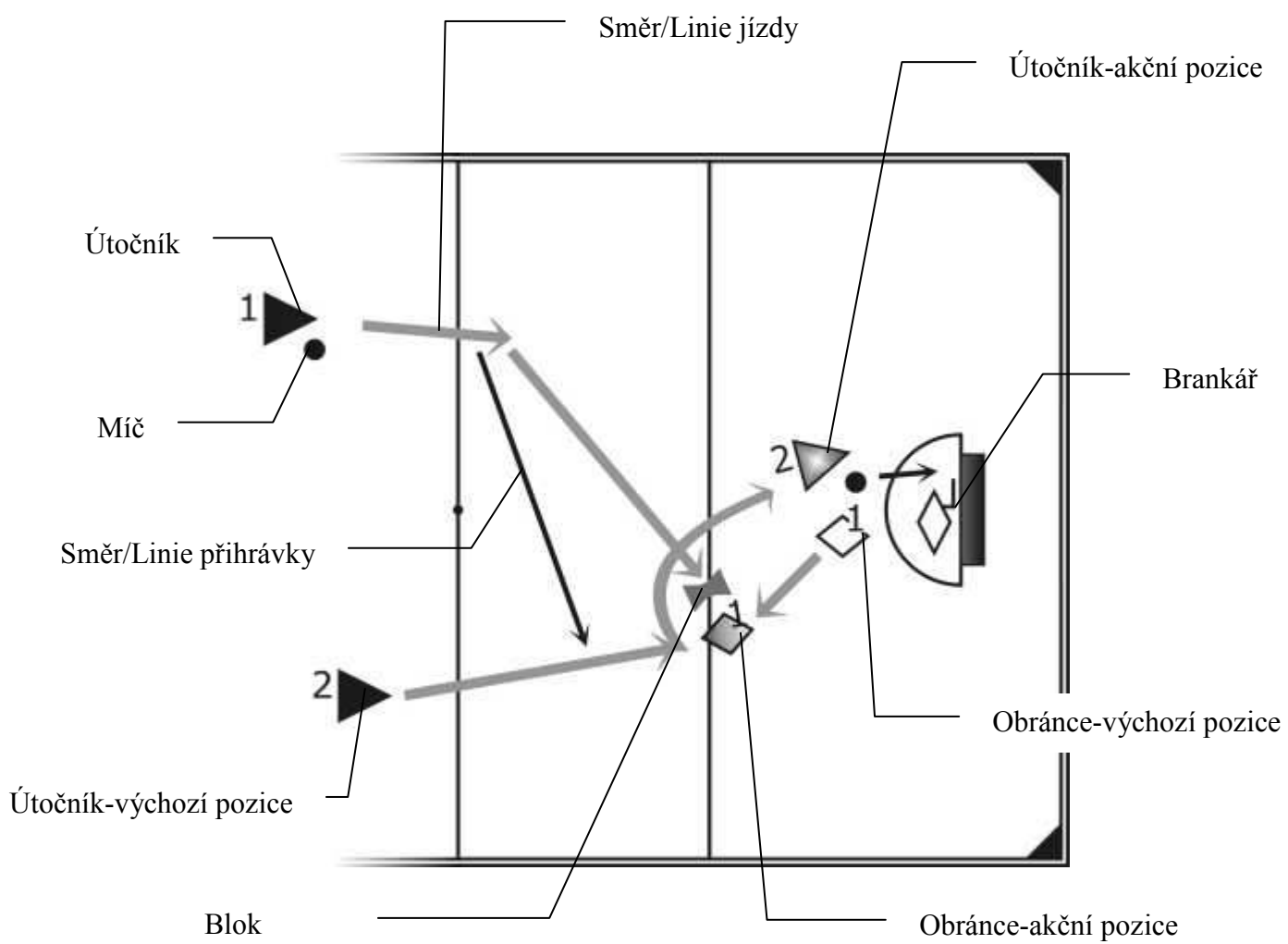
V užším slova smyslu je obsahem sportovní hry souhrn všech teoreticky možných herních činností. Herní činnost je individuální, skupinová nebo týmová dovednost (nebo též herní způsobilost) zaměřená k plnění herních úkolů. Uplatněnými herními činnostmi v ději utkání se naplňuje jeho obsah. Způsob realizace vlastní herní činnosti je dán vlastním záměrem, jednáním soupeře a vývojem dané herní situace.

Podle počtu hráčů zúčastněných na plnění konkrétního herního úkolu rozlišujeme herní činnosti jednotlivce (individuální herní dovednosti), u párových, případně týmových, sportovních her také herní kombinace (herní dovednost dvou nebo více hráčů označovaná jako součinnost) a v posledním případě rovněž herní systémy (způsob organizace herního jednání všech spoluhráčů). V herním systému je určeno základní rozestavení hráčů, jejich hráčské funkce a tím též stěžejní prostory a formy jejich činnosti.

Jinými hledisky třídění herních činností mohou být např. vztah ke společnému předmětu (útočné nebo obranné herní činnosti), herní úkol (například uvolňování bez míče, střelba, víceblok, osobní těsné obsazování všech hráčů soupeře).

Účelové spojení (zřetězení) několika herních činností jednotlivce je označováno jako herní akce jednotlivce. V některých sportovních hrách se tak mohou spojovat (zřetězovat) také herní kombinace nebo i herní systémy. Součástí kterékoli herní činnosti může být také klamání. Je to jednání zaměřené na utajování skutečného záměru, prostoru a okamžiku vyvrcholení prováděné herní činnosti. Cílem klamání (fintování) je ztížit soupeř předjímání (anticipaci) a jeho pohybovou reakci, popřípadě vyvolat anticipaci a reakci chybnou. (Táborský a kol.,2007)

Legenda / Vysvětlivky k obrázkům

4.5 Herní činnosti jednotlivce

Herní činnosti jednotlivce lze vymezit jako konkrétní herní dovednosti, odlišující se motorickým obsahem a herním účelem. U herních činností realizovaných prostřednictvím pohybového aktu nebo pohybového celku vymezujeme ve vzájemné propojenosti, podobně jako v jiných sportovních hrách, technické provedení činnosti (způsob provedení a úroveň dovednosti) a taktické provedení činnosti (volba - výběr dovednosti). Obsažný poměr obou stránek dané herní činnosti určuje herní situace a hráčská kvalita jednotlivce.

Herní činnosti jednotlivce rozlišujeme podle vztahu k míčku (herní činnosti jednotlivce s míčkem a bez míčku) a podle charakteru herní činnosti (herní činnosti jednotlivce útočné a obranné). (Táborský a kol., 2007)

Další specifickou herní činností jednotlivce je činnost brankáře.

Mezi útočné herní činnosti hráče řadíme vedení míčku, převzetí a přihrávání míčku, uvolňování s míčkem, uvolňování bez míčku, střelbu a dorážení a tečování míčku.

K obranným činnostem jednotlivce patří obsazování hráče s míčkem, obsazování hráče bez míčku, obrana prostoru, blokování protihráče vozíkem, blokování střel soupeře.

Herní činnosti brankáře jsou postoj, chytání a vyrážené střel, zmenšování střeleckého úhlu, rozehrání a zakládání útoku.

4.5.1 Útočné činnosti jednotlivce

Vedení míčku

- Vedení míčku H-hokejkou

Vedení míčku je herní činností jednotlivce uplatňující se při přesunu hráče s míčkem na jiné místo na hřišti. Způsob vedení míčku by měl být použit tak, aby byl přesun s míčkem co možná nejrychlejší a bez ztráty kontroly nad míčkem. Při vedení je důležité manévrování (natáčení) vozíkem, tak že hráč vedoucí míček bude využívat vlastního vozíku jako clony vůči protihráči.

Hráči drží hokejku pouze jednou rukou. Vedení míčku lze provádět třemi způsoby. Prvním způsobem je tažení. Tažení se provádí bekhendovou stranou čepele, kdy hráč drží hokejku šikmo stranou, spíše vzad, čepel je k míčku přiklopena. Druhým způsobem vedení míčku je tlačení, hráč tlačí míček před sebou forhendovou nebo bekhendovou stranou čepele. Třetím způsobem vedení míčku je dribling. Dribling je základní herní dovedností hráče, která se uplatňuje při kontaktu hráče s míčkem. Principem je stálá kontrola míčku čepelí hokejky (nesmí ji příliš vzdálit od míčku). Podle způsobu ovládnutí míčku

rozlišujeme ve florbalu dvě formy driblingu. Základní formou je driblink hokejový (míček je ovládán střídavě forhendovou a bekhendovou stranou čepele hokejky zhruba v širší ramen). Vozíčkáři provádí dribling pouze jednou rukou. Speciální a náročnější formu představuje dribling florbalový (míček je ovládán čepelí hokejky po dráze „ležaté osmičky“ pouze forhendovou stranou hokejky.

- Vedení míčku T-hokejkou

Hráč s T-hokejkou vede míček mezi pravým nebo levým křídlem hokejky a čepelí. Pokud se potřebuje otočit, musí při jízdě nejprve nechat míček vykulit se z hokejky, hokejku dostat před míček a dostat jej za jedno z křídel, teprve pak se točit. Točení se musí provádět s citem, aby mu míček na konci otočky nevyklouzl (sníží rychlost otáčení vozíku). Pokud to hráč provádí správně, míč zůstane v hokejce.

Obr.4.2 Poloha míčku na T- hokejce při otáčení

Převzetí a přihrávání míčku

- Převzetí a přihrávání míčku H-hokejkou

Představuje propojený a koordinovaný celek pohybových úkonů s cílem kontroly míčku- převzetí míčku (zpracování) a jeho účelovým usměrněním (přihrávka). Převzetí je činnost, která umožňuje hráči získat kontrolu nad míčkem. Přihrávání je činnost, při níž hráč usměrňuje míček některému ze svých spoluhráčů tak, aby jej spoluhráč mohl zpracovat. Při převzetí míčku se čepel hokejky pohybuje nejdříve trochu vstříc míčku a při kontaktu s míčkem se již pohybuje zpět a tlumí tak míček a dostává ho pod kontrolu. Míček přebírá hráč forhendovou nebo bekhendovou stranou čepele hokejky.

Přihrávaný míček by měl být namířen před hráče, kterému je určen. Ten je v pohybu vpřed, tak aby ho mohl převzít v co největší možné rychlosti.

Dle způsobu provedení rozlišujeme přihrávku tahem, švihem, přiklepnutím a přihrávku úderem (golfem). Dle dráhy pohybu míčku rozlišujeme přihrávku po zemi a vzduchem. Podle pozice míčku a čepele hokejky rozeznáváme přihrávku frekventovanější přihrávku forhendem a přihrávku bekhendem.

- Převzetí a přihrávání míčku T-hokejkou

Při převzetí přihrávky T-hokejkou, musí hráč natočit svůj vozík tak, aby se míč dostal do hokejky. Při kontaktu s míčem okamžitě sleduje směr přihrávky (couvne), proto aby snížil

rychlost míče a udržel ho na hokejce. Kdyby toto neprovedl, tak se míček od hokejky odrazí vpřed.

Přihrávku hráč s T-hokejkou provede tak, že nabere rychlost a zabrzděním vozíku získá potřebnou rychlost míčku k nahrávce nebo může nahrát pomocí natočení vozíku.

Uvolňování s míčkem

Uvolňování s míčkem je útočná činnost, která umožňuje hráči získat výhodnější postavení pro další činnost - únik, přihrávku nebo střelbu. O způsobu uvolnění rozhoduje hráč na základě herní situace (postavení soupeře, spoluhráčů, prostor hřiště). Uvolnění s míčkem lze provést pohybem míčku, driblingem, kličkou, změnou směru pohybu nebo změnou rychlosti pohybu. (Táborský a kol., 2007)

Uvolňování bez míčku

Uvolňování bez míčku je herní činností, při níže útočící hráč odpoutává od svého soupeře do postavení, které mu umožňuje převzetí přihrávky, střelbu z přihrávky, odvrátit pozornost od spoluhráče, který míček přebírá. Je to možné změnou pohybu, změnou rychlosti pohybu, klamavá činnost. (Táborský a kol., 2007)

Střelba

- Střelba H-hokejkou

Střelba je útočná herní činnost jednotlivce, ve které se hráč snaží švihem, přiklepnutím nebo úderem dopravit míček do soupeřovy branky. Jejím prostřednictvím je dosaženo samotné podstaty všech brankových her, tím je vstřelení gólu do soupeřovy branky. Její provedení má u každého hráče individuální styl, v pohybu samotném se však neliší.

Podle způsobu provedení rozlišujeme střelbu švihem, přiklepnutím a golfovým úderem. Podle pozice míčku vzhledem k čepeli hokejky rozeznáváme střelbu forhendem a bekhendem.

Nejpoužívanější způsob střelby je střelba švihem forhendem. Hlavní výhodou je snadné zvládnutí komplexního pohybu, časově krátké provedení a přesnost. Střelba bekhendem není přesná, ale její výhodou je překvapivost.

Pro efektivitu střelby je důležitý správný postoj (sed) hráče na vozíku. Hráč sedí na vozíku tak, aby byl bokem i rameny natočen ve směru střelby. Těžiště hráče během střelby se posouvá mírně vpřed.

Pohyb hokejky s míčkem při střelbě tahem začíná za tělem (vozíkem) hráče, míček je pod přiklopenou stranou čepele blíže k patce. V průběhu pohybu se čepel hokejky postupně

narovnává a míček přechází přes střed ke špičce čepele. Přiklopení nebo odklopení čepele vzhledem k míčku určuje směr a výšku střely.

Při střelbě příklepem začíná oddálením čepele od míčku vzad a zrychleným pohybem se udeří do míčku v místech mezi patou a špičkou čepele.

Výběr způsobu střelby je plně závislý na mnoha faktorech, které limitují či upřednostňují volbu střelby forhendem, bekhendem ať švihem nebo příklepnutím. Mezi tyto faktory patří florbalová vyspělost hráče, prostor na hřišti, ze kterého se střílí, čas na provedení celé střelby a také pohyb míčku před střelbou.

- Střelba T-hokejkou

Střelbu T-hokejkou provede hráč, tak že nabere rychlost a zabrzděním vozíku získá potřebnou rychlost míčku pro střelbu nebo může vystřelit za pomoci rotace vozíku vpravo nebo vlevo.

Dorážení a tečování míčku

Je to útočná činnost, která má za účel změnit dráhu míčku před brankou s cílem usměrnění, doklepnutí míčku do branky. Tečování je činnost často spojená se cloněním brankáři.

4.5.2 Obranné činnosti jednotlivce

Obsazování hráče s míčkem

Obsazování hráče s míčkem je obrannou činností, při které se bránící hráč snaží zpomalit a narušit protiútok (atakováním, postavením vozíku tak, aby co nejvíce zbrzdil rychlost protihráče), získat míček (atakováním), zabránit úspěšné přihrávce. Cílem je atakovat protihráče tehdy, kdy přijímá míček.

Tuto herní činnost využíváme v útočné polovině, kdy se bránící hráč pohybuje na vozíku čelem nebo bokem k protihráči a svým atakováním se snaží soupeře donutit ke změně pohybu směrem k mantinelu.

Bránící hráč se snaží zabránit soupeři v proniknutí do výhodného střeleckého území (zabraňuje soupeři pronikání k brance středem hřiště). Bránící hráč provádí obsazování podle herní situace, ve které se aktuálně nachází.

Obsazování hráče bez míčku

Obsazování hráče bez míčku je obrannou činností zabraňující soupeři převzetí míčku. Obsazování se provádí těsné nebo volné. Úspěšnost obsazování je podmíněna postavením bránících hráčů. Zaujímají-li správné postavení, pak jsou schopni včas obsadit hráče bez míčku a zabránit mu v jeho převzetí. Obsazující hráč zaujímá postavení tak, aby byl mezi

protihráčem a protihráčem s míčkem. Obecným pravidlem je, že čím blíže je útočící hráč k brance nebo k obsazovanému spoluhráči, tím těsnější má být obsazování.

Obsazuje-li bránící hráč útočníka, který se pohybuje podél mantinelu, pak musí jet tak, aby udržel přiměřenou vzdálenost (o jednu délku vozíku před ním). Neměl by však jet daleko před ním, protože soupeř může změnit směr jízdy na střed hřiště. Rovněž nesmí jet daleko za ním, aby mu soupeř nepřekřížil cestu směrem do středu hřiště.

Obrana prostoru

Obrana prostoru je obranou činností, při které hráč brání vhodným postavením prostor a snaží se znesnadnit činnost soupeře. Bránící hráč by měl být neustále v pohybu. Obránce ustupuje ke své brance tak, aby měl útočníky před sebou. Ustupováním získává čas, aby se mohli do obrany vrátit jeho spoluhráči. Obránce jen naznačuje obranné zákroky a čeká na chybu útočníků, jestliže útočník špatně přihraje, vypichuje obránce míček, pokusí-li se o přímé obehání, musí se vozíkem stavět tak, aby útočícímu hráči blokoval střelu a donutil tak tohoto hráče udělat kličku stranou od branky, odkud má nepříznivý úhel ke střelbě. Ustupuje však jen do určité vzdálenosti, potom obsazuje jednoho útočníka, druhého má na starosti brankář.

Blokování vozíkem

Blokování vozíkem je obranná činnost založena na nastavení či pohybu hráče prostřednictvím vozíku. Své postavení zaujímá za účelem limitace soupeřovy útočné činnosti.

Blokování střel

Blokování střel je obranná činnost, při které se hráč snaží zabránit proniknutí vystřeleného míčku na branku. Blokující hráč se staví soupeři do střely s uplatněním taktických principů.

4.5.3 Herní činnost brankáře

Na rozdíl od florbalu používá u EWH brankář T-hokejku. Brankář má za úkol bránit branku. Musí zachycovat střely z velké vzdálenosti, útočícímu hráči v průlomu zabránit ve skórování a správně zorganizovat obranu. Většinou jsou brankáři svěřeny tyto tři funkce, ale všestranný brankař se i aktivně zapojuje do hry jako pátý hráč v poli.

V EWH rozlišujeme dva druhy brankářů čárový brankář a spolupracující brankář. Čárový brankář nehraje při obraně žádnou aktivní roli a zůstává ve vlastním brankovišti. Čároví brankáři jsou obvykle výborní při zachycování střel z větší vzdálenosti. Oproti tomu se

spoluhrající brankář staví jako extra obránce, vyjíždí ven z branky a velmi dobře řeší situace jeden-proti-jednomu. Oba druhy brankářů jsou pro hru velmi důležité.

Dobrý brankář je všestranný. Podporuje zpětnou obranu, organizuje obranu a řídí eventuelně zakončuje protiútok. (Hilberink, 2003)

Postoj

Základní postoj brankáře je natočení bokem vozíku k brance, kousek před brankovou čarou, aby došlo ke zmenšení branky. Musí často rychle reagovat, protože se míč od něj často odráží zpět a útočník tak dostává další příležitost skórovat, proto se musí co nejrychleji vracet na své místo.

Zmenšení střeleckého úhlu

Zmenšení střeleckého úhlu je taktická pohybová činnost brankáře v prostoru brankoviště. Před střelbou nebo v jejím průběhu se brankář pohybuje vpřed a tím zmenší střelecký úhel. Brankář by měl být neustále soustředěn na míč a měl by sledovat pozice hráčů na hřišti. Rychlost střely a přihrávky je často vyšší než rychlost reakce jeho vozíku, proto musí brankář předpokládat směr pohybu míče, aby stihl včas zareagovat a zmenšil tak střelci úhel.

Komunikace

Brankář musí komunikovat s obránci, tak aby byla obrana branky efektivnější. Dohody tohoto druhu ujasňují roli všech a přispívají k lepší obraně. Obránci a brankář nikdy nesmějí stát za sebou v zákrytu, snížila by se tak plocha obrany.

Chytání střel

Primární funkcí brankáře je chytání míčů. Postavení brankáře při chytání střel, je jiné při střele z velké vzdálenosti a jiné bude při reakci na hráče, který jede sám na branku. Reakce závisí na kvalitách brankáře na jeho zkušenostech, počtu hráčů jedoucích k brance, jejich kvalitě a na pozicích obránců.

4.6 Herní kombinace

Herní kombinace je součinnost dvou nebo více hráčů v určitém prostoru a čase. Herní kombinace mají výrazně vztahový charakter a tvoří spojení od herních činností jednotlivce k herním systémům. Herní kombinace lze rozlišit dle několika hledisek. Podle vztahu k míčku rozlišujeme kombinace s míčkem a kombinace bez míčku, podle charakteru herní činnosti kombinace útočné a kombinace obranné. (Táborský a kol., 2007)

4.6.1 Útočné herní kombinace

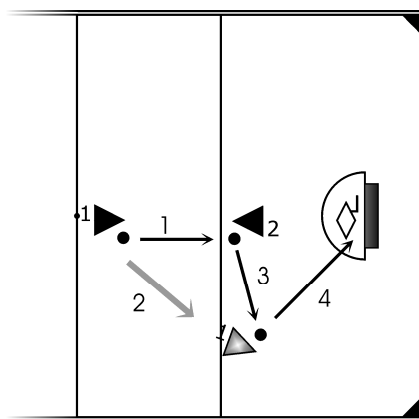
Útočné herní kombinace můžeme dělit na několik druhů podle toho, jakým způsobem řešíme herní situaci. Tyto způsoby podobně, jak je tomu ve florbalu jsou: přihráj a jed', křížení, blokování (clonění), zpětná přihrávka, rozehrání standardních situací. (Skružný, 2005)

Přihráj a jed'

„Přihráj a jed'“ je základní herní kombinací. Principem je okamžitý pohyb hráče a výběr místa. Hráč, který přihrával si najíždí do volného prostoru, kam dostává přihrávku zpět. Kombinace založená na přihrávání je pro svou jednoduchost schematickým trojúhelníkem. Tato kombinace se v EWH velice často využívá a uplatňuje se ve všech částech hřiště, jak při zakládání a vedení útoku, tak při jeho zakončení. Důležité je, aby hráči přihrávali přesně (míček se musí dostat před vozík a nebo hokejku). Ještě před zpracováním přihrávky se musí podívat, kterému hráči budou moci přihrát.

Příklad herní kombinace „Přihráj a jed'“:

Dva útočníci a brankář. Průběh cvičení je označen čísly 1 až 4. Útočník 1 začíná na středové čáře a přihrává útočníkovi 2. Útočník 2 přihrává zpět útočníkovi 1, který přijede zprava a okamžitě zakončuje střelbou. (viz obr.4.3)

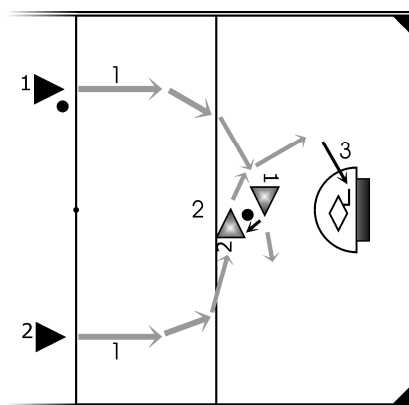
Obr.4.3 Přihráj a jed'

Křížení

Křížení je útočnou herní kombinací, která je realizována výměnou pozic dvou hráčů. Účelem křížení je omezení obranné činnosti soupeře ve vztahu k hráči s míčkem (pokračování činnosti, popř. přenechání míčku).

Příklad herní kombinace křížení:

Dva útočníci, brankář. Průběh cvičení je označen čísly 1 až 3. Útočník 1 jede od středové čáry vnější stranou hřiště s míčkem, mírně zatočí dovnitř pole. Útočník 2 udělá to samé na druhé straně. Tři metry před brankou projedou oba útočníci kolem sebe a útočník 1 předá míček útočníkovi 2. Útočník 2 vystřelí na branku nebo míček přihraje útočníkovi 1. (viz obr.4.4).

Obr.4.4 Křížení

Blokování (clonění)

Termín blokování, jak jej zná EWH pochází z basketbalu vozíčkářů (EWH často využívá taktiky, které byly vymyšleny pro basketbal vozíčkářů). Blok je předpoklad k úspěšnému provedení útoku. Blok je klidová pozice hráče, která záměrně limituje obrannou činnost soupeře. Blokování soupeře se využívá k uvolnění hráče držícího míč, k uvolnění útočníka bez míče a k získání většího prostoru pro útok.

EWH uplatňuje dva druhy bloků: aktivní (set-screen) a pasivní blok (pick-sceen). Aktivní blok se používá častěji. Tento blok je akcí hráče, který blok staví (hráč bez míče). Hráč s míčkem na sebe váže svého obránce, spoluhráč se k nim připojí a postaví takový blok, aby se obránce nemohl zapojit do hry. Hráč s míčkem pokračuje v útoku, bez svého obránce.

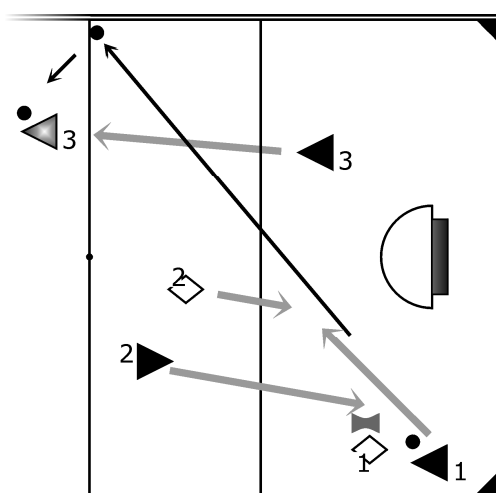
Pasivní blok funguje jinak. Hráč s míčkem již ví, kde se nachází jeho spoluhráč (blokař) a z vlastní iniciativy k němu navede svého obránce tím, že kolem něj těsně projede, ale jeho obránce musí kvůli bloku zastavit a on pokračuje v útoku. Blokař nevyvíjí žádnou činnost, pouze klidně stojí.

Dle toho kde je blok postaven rozlišujeme: postranní, zadní a čelní blok.

Postranní blok (side-screen)

Postranní blok je postaven na jedné straně vozíku obránce. Tento druh bloku je nejběžnější, protože je nejjednodušší. Blokař se postaví se svým vozíkem vedle vozíku obránce a jeho spoluhráč může projet kolem.

Příklad postavení postranního bloku: Tři útočníci, dva obránci. Útočník 1 získá míč a jede s ním ke straně hřiště. Obránce 1 se za míčem vydá. Útočník 2 postaví pro útočníka 1 blok. Útočník 1 poté míč přihraje útočníkovi 3.(viz obr. 4..5)

Obr.4.5 Postranní blok

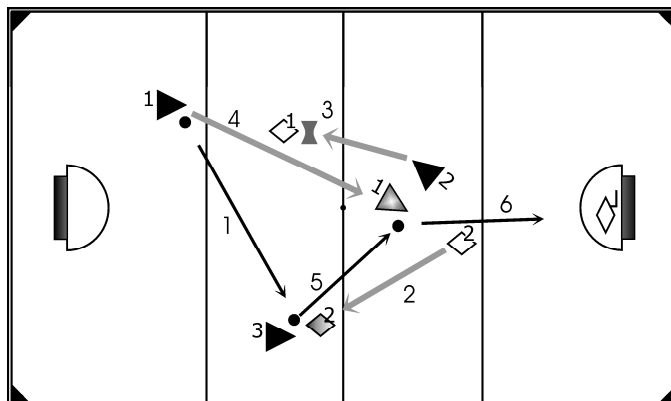
Předpokladem úspěšnosti je zaujetí vhodného postavení. Postavení bloku není pouze záležitost blokaře, ale je to souhra mezi blokařem a tím, kdo bloku využívá. Pro efektivní blok je nutná komunikace mezi hráči.

Zadní blok (back-screen)

Tato varianta bloku znamená, že blok je postaven za vozíkem obránce. Tento druh bloku užívá hráč nacházející se hluboko v poli během cíleného útoku. Tento hráč vidí svého spoluhráče přijíždět a postaví se se svým vozíkem za obránce tak, aby jeho spoluhráč mohl projet. Jakmile by obránce chtěl nasadit k pronásledování, je blokován. Hráč s míčkem vědomě jede ve směru blokaře.

Příklad zadního bloku:

Tři útočníci, dva obránci a brankář. Průběh cvičení je označen čísly 1 až 6. Útočník 1 má míč a stojí hluboko na vlastní polovině. Útočník 1 přihraje míč útočníkovi 3. Útočník 3 vyláká obránce 2 směrem k sobě. Útočník 1 jede vpřed, zatímco útočník 2 postaví blok. Útočník 3 nyní přihrává zpět útočníkovi 1. Útok je zakončen střelbou na branku (viz obr.4.6)

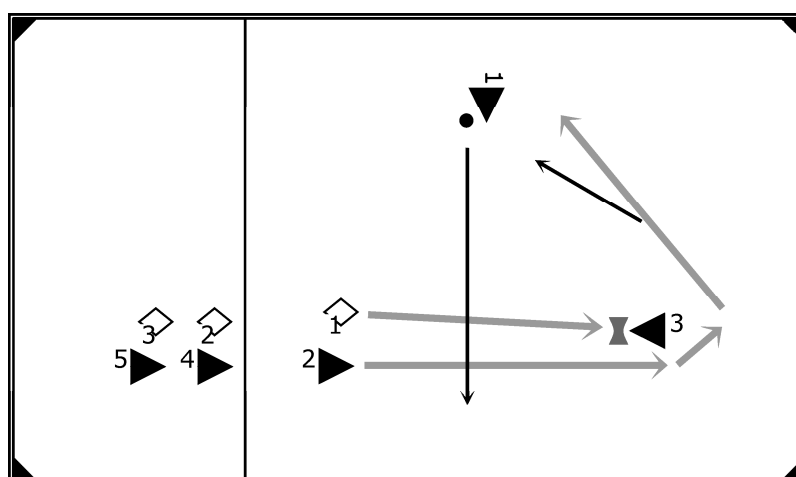

Obr.4.6 Zadní blok

Čelní blok (*front-screen*)

Čelní blok je postaven na přední straně vozíku obránce. Způsob postavení bloku se v mnohém podobá způsobu postavení zadního bloku. Blokař většinou postaví vozík do cesty obránce tak, aby tento nemohl jet dál. Díky tomu může spoluhráč volně projet. Tento typ bloku je často používán spoluhrájícím brankářem, který tímto způsobem pomáhá při stažení míče.

Příklad čelního bloku: útočníci 1-5 se staví do trojúhelníku. Vedle útočníka 2 stojí obránce 1. Za útočníkem 2 stojí ostatní hráči v řadě za sebou a čekají. Útočník 1 přihrává útočníkovi 2, který se blokem zbaví obránce 1. Jakmile útočník 2 objede blok, přihrává útočníkovi 1 a jede za míčkem. (viz obr. 4.7)

Obr. 4.7 Čelní blok

Zpětná přihrávka

Zpětná přihrávka je útočná herní kombinace založena na součinnosti dvou hráčů. Cílem součinnosti těchto dvou hráčů je vytvoření výhodného prostoru pro pokračování útočné

činnosti (průnik, přihrávka) nebo přímé ohrožení branky. Tato kombinace se dá využít také pro získání výhodného prostoru pro pokračování útočné činnosti. Proto ji lze využít v různých místech hřiště.

4.6.2 Obranné herní kombinace

Obranné herní kombinace jsou ve většině případů reakcí na řešení situace vzniklé zahráním určité útočné herní kombinace soupeřem, který je v držení míčku. Dle způsobu řešení těchto situací rozlišujeme tyto obranné herní kombinace: zajišťování, přebírání, zdvojování, odstupování a osobní bránění. (Skružný, 2005)

Zajišťování

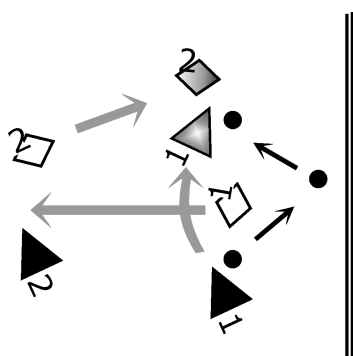
Zajišťování je základní a nejčastější obrannou kombinací. Cílem je zabezpečení obranné činnosti spoluhráče v zóně „nebezpečné“ pro vlastní branku. Kombinace je realizována zesilovaným obsazováním soupeře a zmenšováním prostoru pro protihráče s míčkem. (Táborský a kol., 2007)

Přebírání

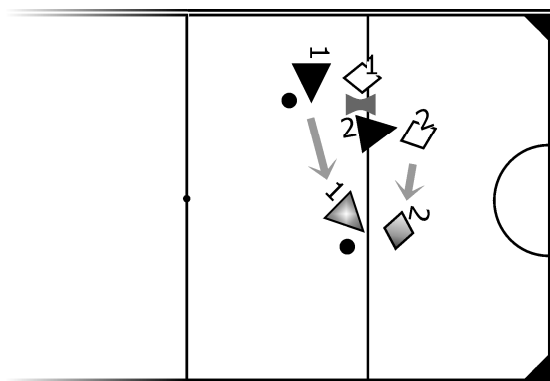
Přebírání je součinnost dvou hráčů realizovaná dočasnou změnou v obsazování soupeře (obránci si vyměňují obsazované soupeře). Předpokladem efektivity kombinace je koordinovaná součinnost a vzájemná komunikace obránců. (Táborský a kol., 2007)

Příklady obranné herní kombinace přebírání: Pokud obránce 1, prohrál svůj osobní souboj s útočníkem 1, přebírá si tohoto útočníka obránce 2. Obránce 1 si přebere jeho útočníka 2 (viz obr. 4.8).

Přebírání hráči uplatní také při zablokování obránce útočníkem. Řešení vcelku jednoduché, hráč bránící protivníka, který blokuje, se nyní zavěsí na útočníka, kterému má blok posloužit. Zablokovaný hráč si dočasně vezme na starost, hráče, který jej zablokoval (viz obr.4.9).

Obr. 4.8 Přebírání

Obr. 4.9 Přebírání při zablokování obránce

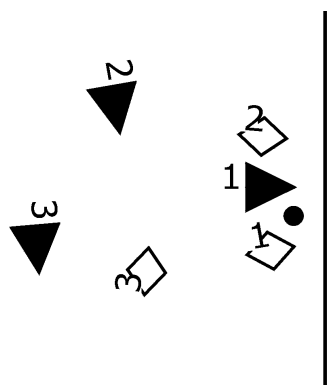
Zdvojování

Zdvojování je zesílenou činností obránců ve vztahu k protihráči (přístupování). Zdvojování je realizováno aktivním přístupováním k protihráči s míčkem v určených zónách např. u mantinelu, s cílem odejmutí, popř.získání míčku. (Táborský a kol., 2007)

Zdvojování je možné použít jako zvláštní taktiku, přičemž obránci donutí hráče s míčkem jet ke straně hřiště. Zdvojování se velice často využívá, když je míček v držení slabého hráče, nebo když se hráč s míčkem v rohu nebo u mantinelu.

Obránce, který má na starosti útočníka s míčkem zůstane stát mezi ním a brankou, druhý obránce se postaví z druhé strany, aby mu zablokoval cestu zpět. Třetí obránce blokuje střed hřiště a možnou linii přihrávky (viz obr.4.10).

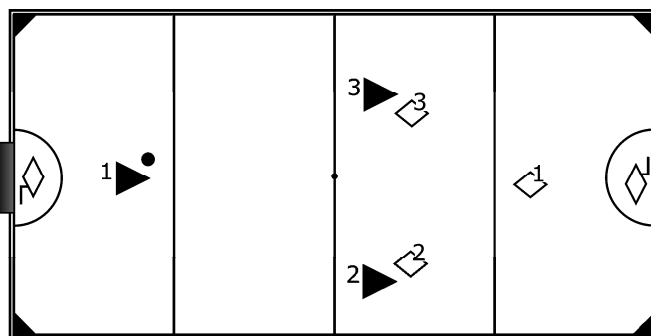
Třetí obránce hraje v této situaci důležitou roli, pokud by zdvojení nebylo úspěšné a protivníkovi se přece jen podařilo míč přihrát, je jeho úkolem tuto přihrávku zachytit.

Obr.4.10 Zdvojování

Odstupování

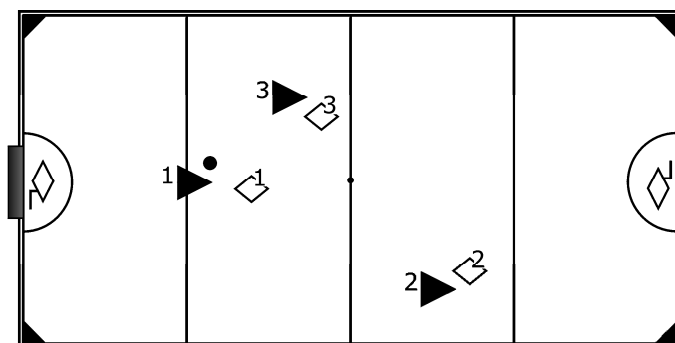
Odstupování je obranou herní kombinací, při níž hráč odjíždí od předem určeného soupeře, který není v držení míčku, nebo odjíždí z daného prostoru, aby zesílil krytí prostoru více ohroženého (viz obr.4.11). (Táborský a kol., 2007)

Obr.4.11 Odstupování

Osobní bránění

Osobní bránění provádí hráči v určené části hřiště. Každý hráč má na hřišti určeného svého hráče (viz.obr.4.12) a toho si hlídá (hra jeden na jednoho). Touto hrou je na soupeře vyvíjen obrovský tlak, což mu znesnadňuje přípravu útoku. Tento tlak by měl přinést ztrátu míčku.

Obr.4.12 Osobní bránění

Obr.4.13 Osobní bránění

4.7 Herní systémy

Základem herních systémů EWH jsou herní činnosti jednotlivce a herní kombinace v různých časoprostorových vztazích, jako způsoby herního jednání všech členů týmu (základní rozestavení hráčů a jejich funkce, součinnost vztahů a formy jejich činnosti). Podle charakteru činnosti vztahu k míčku rozlišujeme herní systémy útočné a herní systémy obranné. (Táborský a kol., 2007)

4.7.1 Útočné systémy

Podle charakteru činnosti a vztahu k míčku rozlišujeme útočné systémy na systém postupného útoku, systém rychlého útoku, systém protiútoku, systém přesilové hry.

EWH hrají čtyři hráči v poli a brankař, uplatňují se následující rozestavení:

- systém 2-1-1
- systém 1-2-1
- systém 1-1-2

Systém postupného útoku

Systém postupného útoku je založen na principu rozestavování útočníků kolem hráče s míčkem. Tento herní systém je obsahově nejsložitější, neboť je praktikován proti zformované obraně soupeře. Předpokladem úspěšnosti systému je účelné rozestavení hráčů, tvořivá improvizace a zapojení všech útočníků. (Táborský a kol., 2007)

K prolomení zformované obrany se může využít např. herní kombinace blokování nebo bloku se zpětnou přihrávkou.

Systém rychlého útoku

Systém rychlého útoku je využíván při nedostatečně zformované obraně soupeře. Typickým znakem je co nejrychlejší přenesení získaného míčku do blízkosti soupeřovy branky, dříve než se obrana soupeře dokáže zformovat. Vnějšími znaky systému jsou rychlost, zvýšená aktivita hráčů, přímočarost a snaha o rychlé ohrožení branky soupeře. (Táborský a kol., 2007)

Rychlým sestavením útoku se míček dostane k hráči, který zaujímá takovou pozici, aby měl volné místo ke střelbě na branku. Rychlý útok se hraje následovně, jakmile tým získá míč, jede hráč/i, který/ří se nachází nejdále od míče okamžitě vpřed, aby se nabídl/i k přihrávce. Hráč, který získal míček má za úkol, co nejrychleji přihrát a dočasně držet zadní pozici.

Systém protiútoku

Systém protiútoku je využíván při destabilizaci obrany soupeře. Teoreticky lze systém aplikovat v každé situaci, kdy hráč získá míček pod kontrolu. Můžeme v něm rozlišit tři dominantní úseky – získání míčku a zahájení protiútoku, přechod z vlastní poloviny na polovinu soupeře a finální zakončení. Vnějšími znaky jsou přímočarost, rychlost vedení útoku a snaha o přímé dosažení branky. (Táborský a kol., 2007)

Přechod z obrany do útoku nastává okamžikem získání míče. To je potom začátek útoku, s cílem vstřelit branku.

Systém přesilové hry

Systém přesilové hry je uplatňován při početním oslabení soupeře. Hlavním úkolem přesilové hry je útočná činnost vedená proti zkoncentrované obraně soupeře.

4.7.2 Obranné systémy

Za obranný systém považujeme organizovanou součinnost obránců od ztráty míčku do okamžiku jeho opětovného získání pod kontrolu vlastního týmu. (Táborský a kol., 2007)

Podle toho v jakém rozestavení družstvo hraje, z jakých hráčů je složené a podle toho jaké vozíky mají k dispozici volí trenér obranný systém.

Systém osobní obrany

Systém osobní obrany je využíván dle vývoje herní situace a herního prostoru na různých částech hřiště: celoplošně, na polovině hřiště, na jinak určeném prostoru. Systém je založen na součinnosti hráčů osobním obsazováním protihráčů v celém určeném prostoru. Charakteristickým rysem je, že každý hráč obsazuje jednoho protihráče (svého). (Táborský a kol., 2007)

Systém osobní obrany je velmi aktivní druh obrany. Obránci se snaží získat míč, to se projeví tlakem, který se tímto systémem vyvíjí. Obránce se staví mezi útočníka a vlastní branku tzn., „obrana na vnitřní straně“.

Tento obranný systém vyžaduje velkou soustředěnost. Pokud jej hraje tým celý zápas je to velice unavující, a proto stojí za úvahu během zápasu tento systém prostrídat s jiným.

Systém zónové obrany

Zónová obrana je nejpoužívanějším systémem EWH. Systém je založen na obsazování předem stanoveného území (zóny) hřiště. Příznačným rysem systému je obsazení určené zóny a soupeře, který se v ní pohybuje. Je-li v tomto území hráč s míčkem, aktivita

příslušného obránce se zvyšuje. Zónová obrana je využívána převážně na vlastní polovině hrací plochy. (Táborský a kol., 2007)

Tento obranný systém je aplikován při postupném útoku soupeře nebo při hře v oslabení.

Ve srovnání se systémem osobní obrany je systém zónové obrany „pasivnější taktikou“. Obránci nevyvíjejí na protivníka žádný tlak, ale brání prostor (zónu) před brankou tím, že jej uzavřou. Každý obránce je zodpovědný za předem určenou část bráněného území. Obrana nijak nebrání protivníkovi v provedení útoku, ani v přihrávání, pouze chrání prostor kolem branky tím, že se rozestaví kolem brankoviště. Obrana zóny vyvíjí na soupeře tlak, jakmile se přiblíží hráč s míčkem do tohoto území.

Rozestavení hráčů má nejčastěji podobu 1-2-1, 1-1-2, 2-1-1. Nejpoužívanější rozestavení je 1-2-1.

- Rozestavení 1-2-1

Rozestavení 1-2-1 je typický systém zónové obrany. Rozestavení hráčů v poli je jeden obránce stojí na špici zóny, za ním stojí dva obránci, každý z nich brání jednu stranu, poslední obránce je před brankářem. Cílem tohoto rozestavení je zabránit soupeři, aby se dostal do blízkosti branky přes střed. Cílem je vytlačit útok ke vnější straně pole.

- Rozestavení 1-1-2

Rozestavení hráčů je dva obránci na špici, za nimi jeden obránce ve středu hřiště, v jeho zádech další obránce. Tento systém láká útočníka do středu obrany, kde je uzavřen, ale nesmí dostat příležitost k přihrání míčku na stranu pole, svému spoluhráči, protože by bylo pro něj jednoduché skórovat. Aby k tomu nedošlo, mají dva poslední obránci dvojí úlohu, hráč s míčkem musí být okamžitě pod kontrolou (zdvojení s jedním ze dvou předních obránců) a musí sledovat strany pole, jestli tudy neproniká další útočník. Dalším útočníkům také mohou bránit v průniku přední dva obránci.

- Rozestavení 2-1-1

Tento druh zóny není často používaný. Někdy však bývá výhodné toto rozestavení použít. Rozestavení hráčů je jeden hráč u střední čáry, za ním stojí další obránce a před brankou zbývající dva hráči. Přední hráč vyvine tlak na protivníka, tak aby ho donutil jet ke straně pole nebo na vlastní polovinu. Ostatní tři hráči se starají o to, aby byl uzavřen střed hrací plochy. (Hilberink, 2003)

Systém zónového presingu

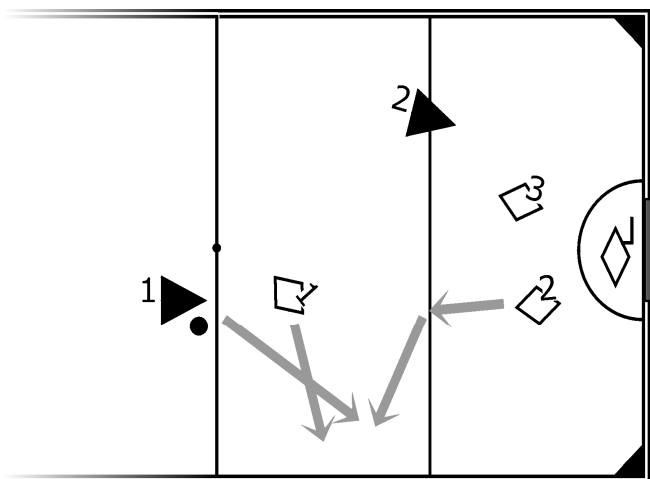
V EWH se pod tímto názvem skrývají dvě různé taktiky.

- Poloviční nátlaková zóna (half zone press)

Poloviční nátlakovou zóna je kombinací osobní a zónové obrany. Výchozí je široké rozestavení 1-2-1. Rozdíl oproti normálnímu systému zónové obrany je v míře aktivity. Když se útočník dostane mimo dosah jednoho obránce (asi 2 metry), začne nejbližší obránce na útočníka vyvíjet okamžitě tlak. Jakmile se útočník vrátí, zaujme obránce opět svou vlastní pozici. Tento systém obrany je dobře použitelný proti týmům s rychlým pohybem, dobrými střelci s dobrou přihrávkou. Výhodou tohoto rozestavení je relativně malá ztráta prostoru v obraně zón a na soupeře je vyvíjen tlak, který zvyšuje šanci na získání míče.

- Poloviční nátlaková zóna v kombinaci se zdvojením (zónový presing)

Tento systém je propojením poloviční nátlakové zóny se zdvojením. Přední obránce se posune před středovou čáru, kde jsi převezme hráče s míčem, kterého svým postavením a pohybem donutí jet k mantinelu. Když je hráč s míčkem u mantinelu vyjede ze zóny druhý obránce a společně s předním obránce tohoto hráče zdvojí. Třetí obránce uzavírá svým postavením, jak střed hřiště tak i linii možné přihrávky (viz obr.4.14).

Obr.4.14 Zdvojení útočníka

Pro tým je velice výhodné na místo předního obránce umístit hráče s T-hokejkou, protože v této pozici není třeba zachycovat přihrávky a vyvíjení tlaku je úkol, který tento hráč dobře zvládne. Při provedení zdvojení, kryje vnější stranu. Systém zónového presingu je velmi efektivní obrana s velkou šancí na získání míče. (Hilberink, 2003)

Systém kombinované obrany

Je založen na propojování prvků zónové a osobní obrany. Rozlišujeme dvě základní varianty:

- obsazování jednoho či více soupeřů osobní obranou a zbývající hráči hrají zónovou obranu
- změna systému z osobní na zónovou obranu, či naopak, aby se soupeř vyvedl z rovnováhy .

Systém kombinované obrany „Diamant“

Osobní obrana se v tomto systému hraje proti nejlepšímu hráči soupeřova týmu (který, se nazývá „diamant“), zatímco proti ostatním útočnickům se použije zónová obrana. Výsledkem tlaku osobní obrany na útočníka s míčkem je, znemožnit mu střelbu a donutit jej k přihrávce. Osobní obrana se na tohoto hráče hraje po celém hřišti. Při správném tlaku by se neměl dostat přes středovou čáru. Tímto způsobem se ze soupeřova týmu odčerpá síla.

Tento obranný systém se využívá proti týmům, které opírají o jednu hráčskou osobnost. Pro dosažení maximálního efektu je vybírán pro osobní obranu „diamantu“ hráč s H-hokejkou, protože má větší šanci na získání míče než hráč s T- hokejkou. (Hilberink, 2003)

Obr. 4.15 Zahájení utkání

5. Diskuze

Cílem bakalářské práce je seznámit s novým kolektivním sportem pro tělesně postižené s florbalem na elektrických vozících. K práci jsem čerpala z materiálů uveřejněných na internetu a v publikacích o florbale. Také jsem se opakovaně zúčastnila tréninků a měla možnost konzultace s panem P. Alinou (členem ICEWH) a slečnou I. Zemkovou (předsedkyně České federace EWH). Popsala jsem pravidla, historii, typické diagnózy hráčů, obsah hry. Tak, abych tuto sportovní hru pro tělesně postižené maximálně přiblížila. EWH mne zaujal při praxi v Jánských Lázních, zde jej hrál ve volnočasových aktivitách skoro každý, kdo vlastnil elektrický vozík. Získala jsem dojem, že zájem o tento sport je značný a musí se zalíbit každému, kdo jej zkusí.

Čím mne tato sportovní hra oslovila? EWH je jedinečný tím, že umožňuje aktivní sportovní život lidem s nejtěžším pohybovým handicapem. Například brankáři, většinou se obsah hry, tak jak se popisuje u jiných sportovních her. Našla jsem dostatek informací k tomu, abych splnila cíl bakalářské práce.

Značným problémem pro mne bylo zjistit diagnózy hráčů EWH, vždy mi na tuto otázku odpovídali, že kdo má od pojišťovny nárok na elektrický vozík, může EWH hrát. Proto jsem na základě rozhovorů s trenéry a hráči vytipovala ty nejčastější a ty ve své práci uvádím.

Práci s překladem pravidel z anglického jazyka mi ulehčil pan P. Alina, který mi překlad v elektronické podobě zaslal, ale na žádných internetových stránkách není uveřejněn. Je to škoda, protože pak nikomu nemůže být jasné, jak se tato hra hraje.

Našla jsem i několik rozdílů v metodice od S. Hilberinka oproti pravidlům. Myslím si, že pravda je v pravidlech, protože ta prochází každoročními úpravami.

Zklamalo mne, že od ledna až do srpna, kdy jsem zpracovávala svou práci nefungovaly internetové stránky mezinárodní organizace EWH, kde bych asi také našla mnoho informací např. o připravované klasifikaci hráčů EWH, vývoj pravidel, výsledky MS a ME, možná i ukázková videa.

Shromáždila jsem o EWH mnoho teoretických informací, ze kterých jsem poskládala popis této kolektivní hry. V časové perspektivě uvažuji o do plnění pasáže o obsahu hry obrazovým materiálem, který bych sama pořídila. Také bych mohla připravit testy hráčů např. na obratnost a porovnat výsledky pro jednotlivé diagnózy hráčů. Další testování by se mohlo zaměřit na svalovou sílu horních končetin, funkci ruky, udržení rovnováhy v sedu atd. a týmy mezi sebou porovnat.

Když jsem se setkala některými hráči z Prahy, nastínili mi problémy, jak je těžké najít nové hráče a rozšířit tak hráčskou základnu. Důvodem prý je zaměstnání a to že neseženou vhodnou sportovní halu v podvečerních hodinách, protože haly jsou obsazené jinými sportovními aktivitami. Nejvolnější termíny v bezbariérových halách jsou pátky v podvečer a to již plno lidí vyráží na víkend pryč. Dalším důvodem je vozík, protože hráči používají ten samý, co pro běžný život a případná oprava vyžaduje čas. Málokdo disponuje finanční prostředky na druhý vozík, pořizovací hodnota vozíku je kolem 130 000 Kč. Hráči, kteří hrají v rámci školy v Jánských Lázních, školu dokončí a vrátí se zpět domů, najdou si práci a na florbal již není tolik času. Často bydlí daleko od Prahy a Jánských Lázní, a proto s tímto sportem končí. Pro lidi s takovýmto handicapem je velice složité cestování. To jsou asi největší problémy s rozšiřováním členské základny.

Dalším problémem je najít vhodnou sportovní halu nebo tělocvičnu s bezbariérovým přístupem. Ne všechny haly s bezbariérovým přístupem mají toalety pro vozíčkáře.

Překvapilo mě, že ani jeden z klubů (SK Akáda Jánské Lázně a EWSC LITA SPORT Praha), s jejichž zástupci jsem mluvila, neměli starost o financování. I když peněz prý není nikde dost, jim se zatím daří nacházet sponzory v celku dobře.

Jak EWH rozšířit? Tuto otázku jsem si v průběhu psaní mé práce často položila. Myslím si, že by šíření této sportovní hry prospělo, nabídnout ji dětem na speciálních školách pro tělesně postižené. Získaly by tak možnost kolektivní hry a možná by to pomohlo i v zakládání nových klubů, získání nových hráčů a prostor pro trénování. Speciální školy by mohly pořádat v EWH turnaje, tím by se jistě zvýšila úroveň hry. Vždyť v Holandsku existuje 50 klubů EWH, které vynikaly hlavně v rámci škol pro tělesně handicapované.

Od letošního podzimu, se začne hrát první ročník ligové soutěže. Bude třeba vyškolit rozhodčí pro EWH, protože doposud jej rozhodují příbuzní a známí hráčů. Asi by bylo vhodné oslovit rozhodčí, kteří rozhodují florbal mechanických vozíků.

Oba existující kluby se účastní Evropských turnajů, což jim pomáhá v získávání nových zkušeností. Mezi sebou se doposud utkávali asi čtyřikrát za rok. Z těchto dvou družstev se tvoří reprezentační tým, který tvoří deset hráčů.

Sport představuje jedinečnou příležitost k aktivizaci a integraci tělesně postižených a je tím nejpřirozenějším rehabilitačním postupem. Je proto nesmírně důležité zapojit do sportovních aktivit co nejširší okruh postižených a ukázat jim, co všechno mohou se svým handicapem dokázat, jaké obrovské možnosti jim EWH může nabídnout.

Pro mnohé "sponzory" představuje tato oblast navíc lákavou příležitost vylepšit si před veřejností image a prezentovat okázale svoje sociální citění. Tolik potřebné investice do modernizace zastaralých rehabilitačních ústavů, budování bezbariérových přístupů a skutečně aktivní zapojení invalidních spoluobčanů do běžného života již pochopitelně tak atraktivní není, i když o prioritě není nutné ani na okamžik pochybovat.

Než jsem začala psát bakalářskou práci stanovila jsem si za cíl zpracování komplexního přehledu o EWH v České republice. Začala jsem shromažďovat materiály, půjčila jsem si časopisy o florbale, odborné publikace, ale tudy cesta nevedla. V časopisech jsem našla jediný článek a v publikacích pouze odstavec. Pak jsem začala vyhledávat informace na internetu, na stránkách ČSTPS a obou klubů, které EWH hrají je plno dat a obrazových materiálů i odkazů na zahraniční kluby. Na stránkách SK Akáda Jánské Lázně jsem našla překlad tréninkové knihy pro EWH- Podklady pro E-hokej, S. Hilberinka. Tato elektronická publikace byla přínosným studijním materiálem. Rozhodla jsem se vyjít z tohoto materiálu, kde jsou podklady hlavně k praktickému nácviku a popsat podle něj obsah hry, tak jak se popisuje u jiných sportovních her. Našla jsem dostatek informací k tomu, abych splnila cíl bakalářské práce.

Značným problémem pro mne bylo zjistit diagnózy hráčů EWH, vždy mi na tuto otázku odpovídali, že kdo má od pojišťovny nárok na elektrický vozík, může EWH hrát. Proto jsem na základě rozhovorů s trenéry a hráči vytipovala ty nejčastější, které ve své práci uvádím.

Práci s překladem pravidel z anglického jazyka mi ulehčil pan P. Alina, který mi překlad v elektronické podobě zaslal, ale na žádných internetových stránkách není uveřejněn. Je to škoda, protože pak nikomu nemůže být jasné, jak se tato hra hraje.

Všimla jsem i několik rozdílů v metodice od S. Hilberinka oproti pravidlům. Myslím si, že pravda je v pravidlech, protože ta prochází každoročními úpravami.

Zklamalo mne, že od ledna až do srpna, kdy jsem zpracovávala svou práci nefungovaly internetové stránky mezinárodní organizace EWH, kde bych asi také našla mnoho informací např. o připravované klasifikaci hráčů EWH, vývoj pravidel, výsledky MS a ME, možná i ukázková videa.

Shromáždila jsem o EWH mnoho teoretických informací, ze kterých jsem poskládala popis této kolektivní hry. V časové perspektivě uvažuji o doplnění pasáže o obsahu hry obrazovým materiálem, který bych sama pořídila. Také bych mohla připravit testy hráčů např. na obratnost a porovnat výsledky pro jednotlivé diagnózy hráčů. Další testování by EWH i florbal zdravých jsou velice atraktivní sportovní hry. Liší se v hrací době, v rozměrech hřiště, branky a brankoviště, v počtu hráčů na hrací ploše, hráči EWH drží hokejku pouze jednou rukou, hráči, kteří hokejku držet nemohou mají připevněnou T-hokejku k vozíku, brankář EWH má hokejku. Najdeme zde však i mnoho společného v obsahu hry. V EWH se hráči snaží přiblížit v maximální míře florbalu zdravých, i když k pohybu používají elektrický vozík.

6. ZÁVĚR

Cílem předložené bakalářské práce bylo využít informací o sportovní hře pro těžce tělesně postižené o EWH. Hlavním důvodem volby tohoto tématu byl můj zájem o tuto sportovní hru a to, že je tato sportovní hra v Čechách novinkou, teprve se rozvíjí a nabírá na členské základně. K bakalářské práci jsem čerpala informace z publikací o florbalu a z elektronického překladu knihy S. Hilberinka, Podklady pro E-hokej a snažila se vše porovnat a popsat obsah této sportovní hry.

Bakalářská práce obsahuje údaje o vývoji florbalu pro tělesně postižených ve světě i u nás. Dále pak objasňuje jednotlivé kategorie tohoto sportu pro tělesně postižené a rozebírá obsah hry.

V rámci obsáhlosti získaných materiálů jsem se snažila splnit stanovené úkoly a cíl, kterým bylo zpracování komplexního přehledu o EWH. Úkoly zněly vyhledat a kumulovat informace z dostupných informačních zdrojů o EWH, poté vyhledaná data zanalyzovat a provést syntézu a utřídění informací v návaznosti. Bakalářskou práci jsem rozdělila na část teoretickou, ve které prezentuji typické diagnózy hráčů EWH, historii a vývoj florbalu tělesně postižených, význam sportu pro tělesně postižené a sportovní hru. V praktické části se zaměřuji na základní pravidla, herní činnosti jednotlivce, herní kombinace a herní systémy, které EWH praktikuje.

Florbal je vhodným sportem pro hráče s jakýmkoli typem tělesného postižení, je vhodný dokonce i pro osoby v pokročilé fázi dystrofie. Je to také jediný existující týmový sport pro lidi upoutané na elektrický vozík. EWH dává možnosti pro těžce tělesně postižené, závodní či rekreační formou svého provozování.

Co doporučit pro větší rozvoj tohoto kolektivního sportu? Více exhibičních utkání. Je evidentní, že se další rozvoj EWH neobejde bez finanční a materiální podpory

případných subjektů či jednotlivců. Domnívám se, že by šíření EWH by prospělo zařazovat jej do výuky dětí s tělesným postižením na speciálních školách.

Srovnání naší a světové úrovně EWH popsal Michal Prager (hráč EWSC LITA SPORT Praha) takto: *"V roce 2005 jsme byli na mistrovství Evropy v Itálii a tam jsme zjistili, že skutečně máme co dohánět, skončili jsme předposlední - šestí. V zahraničí jsou na tom líp jednak proto, že to hrají fyzicky podstatně zdatnější lidé než u nás, i když je to vlastně sport pro nejvíc handicapované lidi, a jednak mají velmi dobré technické vybavení, rychlé vozíky. S těmi už na tom ale také jsme docela dobře, a třeba mantinely, ty si zahraniční týmy kupují od české firmy, protože jsou nejlepší, takže si myslím, že to můžeme dohnat."*

7. Literatura:

1. AMBLER, Z. *Neuropatie a myopatie*. 1.vydání Praha : Triton s.r.o.,1999. ISBN 80-7254-060-2
2. AMBLER, Z. *Neurologie pro studenty všeobecného lékařství*. Praha:Karolinum1997. ISBN 80-7066-922-5
3. BUŘVALOVÁ, D.,REITMAYEROVÁ, E. *Tělesně postižený*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-21-4
4. HILBERINK, S. *Podklady pro E-hokej*. 2003, Vol 1 [on line]. [cit. 18.3.2007] Dostupné z Internetu <http://www.skakada.com/ewh/index.php?pages=metodika>
5. KÁBELE, J. *Sport vozíčkářů*. Praha: Olympia, 1992. ISBN 80-7033-233-6
6. KARCZMARCZYK, R. *Florbal*. 1.vydání Brno : Compiuter press, 2006. ISBN 80-251-1271-3
7. PLÁŠEK, M. a kol. *Sport a rekreační aktivity zdravotně postižených dětí*. Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí, 1998
8. SKRUŽNÝ, Z. a kol. *Florbal*. 1. vydání Praha : Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0383-1
9. TÁBORSKÝ, F. a kol. *Základy teorie sportovních her*. Praha: UK FTVS, 2007. ISBN 978-80-86317-48-9
10. WABERŽINEK, G., KRAJÍČKOVÁ, D. a kol. *Základy speciální neurologie*. 1. vydání Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1020-7

Internetové zdroje:

<http://www.cstps.cz/>

<http://www.ewsport.org/>

<http://www.fbh.cz/>

<http://www.florbal.cz/>

<http://www.handisport.cz/>

<http://www.icewh.org/>

<http://www.medicco.cz/>

<http://www.skakada.com/ewh/>

8. Přílohy

Příloha A

EWB PRAVIDLA-VÝTAH

Článek 1

A.1. Cíl hry

A.1.1. Cílem hry je dát více gólů než tým soupeře v průběhu hrací doby a v rámci pravidel.

Článek 2

HRACÍ PLOCHA

B.1. Rozměry

B.1.1. Hrací plocha je obdélníkového tvaru se zahnutými rohy a pevným, hladkým povrchem, bez překážek a zátaras.

B.1.2. Hrací plocha má minimální rozměry: 24 m délka a 14 m šířka, maximální rozměry 26 m délka a 16 m šířka.

B.2. Mantinely

B.2.1. Hrací plocha je ohraničena mantinely o výšce 20 cm, které jsou kolmé k hrací ploše. Odchytky jsou povoleny: min. výška je 9 centimetrů a max. výška je 50 centimetrů.

B.2.2. Všechny rohy hrací plochy jsou zakulacené. Odchytky jsou povoleny: trojúhelníkového tvaru s úhlopříčkou 60 – 70 cm.

B.3.1. Hrací plocha se skládá z následujících čar, prostorů a bodů:

B.3. Čáry, prostory a body

- Půlicí čára je paralelní s kratšími stranami hracího pole a rozděluje hrací plochu na dvě strany stejných rozměrů.
- Čára pro penaltu je paralelní s krátkými stranami hracího pole ve vzdálenosti 7,5 m od těchto krátkých stran.
- Branková čára je paralelní s krátkými stranami hracího pole ve vzdálenosti 2,5 m od těchto krátkých stran.
- Prostor mezi tyčemi branky má být označen z každé strany kolmo na brankovou čáru.
- Neutrální prostor: prostor mezi čarami pro penaltu. Tento prostor je 9 – 11 m dlouhý a 14 – 16 m široký.
- Prostor pro penaltu: prostor mezi čarou pro penaltu a krátkými stranami sportovního hřiště, zahrnuje čáru pro penaltu.
- Brankoviště: půlkruh, zahrnuje brankovou čáru a čáru ohraničující brankoviště
- Čára ohraničující brankoviště: půlkruh ohraničující brankoviště o poloměru 1,75 m. Tato vzdálenost je měřena od půlky brankové čáry.
- Středový bod je umístěn v polovině půlicí čáry.

- Bod pro penaltu: je umístěn v polovině čáry pro penaltu. Je umístěn 5 m od brankové čáry.
- Prostor pro týmy: 1 m za hracím polem, umístěn mezi čarou pro penaltu a krátkou stranou hracího pole.
- Prostor pro vyloučené hráče: 1 metr za hracím polem, je umístěn po obou stranách prostoru pro zapisovatele a časoměřiče.
- Prostor pro střídání hráčů: max. 3 m široký, měřeno od prostoru pro zapisovatele a časoměřiče.
- Prostor pro rozhodčí: prostor okolo mantinelů, je 1 m široký.
- Vchod/východ: prostor mantinelů v neutrálním prostoru před prostorem pro zapisovatele a časoměřiče.
- Prostor pro zapisovatele a časoměřiče: na úrovni středové čáry, je umístěn 1 m za mantinely.
- Hlediště: prostor okolo hracího pole, je za prostorem pro rozhodčí, s výjimkou dlouhé strany hracího pole, kde jsou umístěny prostory pro týmy, prostor pro zapisovatele a časoměřiče.

B.3.2. Všechna značení jsou vyznačena páskou, 5 cm širokou, dobře viditelnou barvou.

B.4. Branka

B.4.1. Branka je 250 cm široká, měřeno z vnitřní strany tyče.

B.4.2. Branka je 20 cm vysoká, měřeno od podlahy ke dnu přední strany branky.

B.4.3. Branka je 40 cm hluboká, měřeno od přední strany tyčky k zadní příčce branky.

B.4.4. Branka je připevněna k tyčím a ostatním příčkám branky. Pletivem síť nesmí projít míček.

B.4.5. Branka a tyče mají být umístěny na brankové čáře.

B.4.6. Otevřená strana branky je nasměrována ke středovému bodu.

Článek 3

HERNÍ VYBAVENÍ

C.1 Míček

C.1.1. Míček má být ze syntetického materiálu, dutý (vzduchoprázdný s dírkami).

C.1.2. Obvod míčku má být 22,4 – 23,5 cm.

C.1.3. Míček má vážit 23 gramů +/- 1 gram.

C.1.4. Míček má mít 26 dírek.

C.2 Hokejka držená v ruce (H-hokejka)

C.2.1. Hokejka je vyrobena ze syntetického a neprůhledného materiálu.

C.2.2. Hokejka nemá drsné okraje, odstávající podpěry nebo ostatní ostré části.

C.2.3. Rukojeť nesmí být delší než 112 cm.

- C.2.4. Hokejka je navržena jako jednodílná - čepel má mít vsazenou do rukojeti pomocí předem připravených děr a pomocí nýtů nebo šroubů.
- C.2.5. Čepel má max. délku 27 cm a max. výška je 8 cm.
- C.2.6. Čepel má mít min. tloušťku 0,8 mm a max. tloušťka je 2 cm.
- C.2.7. Zakřivení čepele nemá přesahovat 3 cm, měřeno od spodního kraje nejvyššího bodu čepele, když H-hokejka leží na rovnoměrném povrchu.
- C.2.8. Hráči je zakázáno připevnit H-hokejku k vozíku.
- C.2.9. Hráči je dovoleno připevnit H-hokejku k částem těla, pokud není schopný držet hokejku.
- C.2.10. Hráč hrající s H-hokejkou, který se neseznámí s podrobnostmi tohoto článku, bude vyloučen rozhodčím z hracího pole.

C.3. Hokejka upevněná na vozík (T-stick, T-hokejka)

- C.3.1. T-hokejka je připevněna na přední stranu vozíku.
- C.3.2. Vzdálenost mezi přední stranou T-hokejky a nejpřednějším bodem vozíku nemůže přesáhnout 50 cm.
- C.3.3. T-hokejka má jednu čepel a jeden pár postranních křídel.
- C.3.4. Čepel a postranní křídla musí být ze syntetického, neprůhledného materiálu.
- C.3.5. Spojení upevňující postranní křídla k čepeli a spojení upevňující hokejku na vozík musí být z kovu nebo hliníku.
- C.3.6. Část nebo části spojení mimo čepel musí být v min. výšce 10 cm, tak aby míček neprošel pod spodní stranou.
- C.3.7. Čepel T-hokejky má max. délku 30 cm.
- C.3.8. Výška čepele je max. 10 cm nad zemí a min. 20 cm je délka čepele, měřeno od přední strany T-hokejky.
- C.3.9. Čepel a postranní křídla mají max. tloušťku 2 cm.
- C.3.10. Postranní křídla jsou upevněna z každé strany čepele pod úhlem 75 – 90 stupňů.
- C.3.11. Postranní křídla mají max. výšku a šířku 10 cm.
- C.3.12. Konce postranních křídel jsou zakulaceny max. 2 cm a nepřesahují vnitřní úhel 135 stupňů.
- C.3.13. Hráč hrající s T-hokejkou, který se neseznámí s podrobnostmi tohoto článku, bude vyloučen rozhodčím z hracího pole.

C.4. Elektrický vozík

- C.4.1. Vozík musí být elektricky poháněn s min. 4 koly a max. 6 koly, zahrnující max. 2 bezpečnostní kola. Elektrické skútry a káry jsou zakázány.
- C.4.2. Vozík nesmí mít odstávající ostré části.
- C.4.3. Všechny pohyblivé a upravitelné části vozíku, s výjimkou kol a bezpečnostních kol, mají min. výšku 10 cm, tak aby míček prošel pod vozíkem.
- C.4.8. Vozík má mít šedé pneumatiky, které nepoškodí a neposkvrní podlahu hracího pole.
- C.4.9. Hráč, který se neseznámí s podrobnostmi tohoto článku, bude vyloučen rozhodčím z hracího pole.

C.5. Nezbytné pomůcky pro zápas

- C.5.1. Stůl pro zapisovatele a časoměřiče.
- C.5.2. Na stole pro zapisovatele a časoměřiče jsou tyto pomůcky: ukazatel skóre, nejméně 3 míčky, stopky pro měření času, zvonek, zápis o utkání a 2 psací pomůcky.

Článek 4

TÝM

D.1. Hráči

- D.1.1. Každý tým se skládá z 1 brankáře a 4 hráčů na hracím poli na začátku hry.
- D.1.2. Tým může hrát max. se 3 hráči s H-hokejkou na hracím poli současně, včetně hráčů s menším trestem nebo diskvalifikovaných hráčů.
- D.1.3. Brankář se může zúčastnit hry pouze s T-hokejkou.
- D.1.4. Tým mění stranu hracího pole po poločase.
- D.1.5. Hráči musí hrát se zapnutými bezpečnostními pásy.
- D.1.6. Hráči nesmějí mít nadbytečné a odstranitelné části na a ve vozíku
- D.1.7. Hráči v poli mají stejné dresy (odlišné barvy než dresy soupeřícího týmu).
- D.1.8. Brankář má odlišnou barvu dresu od spoluhráčů a hráčů soupeřícího týmu.
- D.1.12. Hráč, který se neseznámí s článkem D.1., bude vyloučen rozhodčím z hracího pole.
- D.1.13. Hráč může nosit ochrannou výzbroj jako oční optiku, helmu, chrániče kolen nebo chrániče rukou.
- D.1.14 Hráč nebo tým nemůže opustit hrací pole bez souhlasu hlavního rozhodčího. Pokud tak hráč či tým učiní, může to být považováno jako porušení pravidel a hráč může být diskvalifikován.

D.2. Kapitán

- D.2.1. Každý tým má kapitána, který nosí viditelnou kapitánskou pásku na paži.
- D.2.2. Kapitán reprezentuje tým a je oprávněn navázat kontakt s rozhodčím v případě vysvětlení posuzování hry nebo potřebných informací.
- D.2.3. Kapitán má povinnost se ohlásit hlavnímu rozhodčímu před zápasem pro losování stran.
- D.2.4. Tým, který vyhraje losování či hod mincí, si může zvolit branku, kterou chce hájit nebo možnost zahájit hru.
- D.2.5. Pokud kapitán opustí hrací pole, musí informovat hlavního rozhodčího, který hráč ho bude zastupovat.
- D.2.6. Kapitán musí překontrolovat a podepsat ihned po zápase zápis o utkání.

D.3. Náhradníci

- D.3.2. Náhradníci zaujímají pozice před startem zápasu v prostoru pro střídající hráče.
- D.3.3. Náhradníci se po polovině nemění z prostoru pro hráče.
- D.3.4. Trenér ohlašuje časoměřiči hráče, který střídá hráče z pole.
- D.3.5. Trenér může své hráče neomezeně střídát.
- D.3.6. Časoměřič signalizuje střídání rozhodčímu. Rozhodčí souhlasí s výměnou při nejbližším přerušení hry.
- D.3.7. Střídání hráčů se uskutečňuje v prostoru pro střídání hráčů. Střídání má být co nejrychlejší. Při nedodržení tohoto pravidla může být hráč potrestán menším trestem.
- D.3.8. Po dokončení střídání hra pokračuje v místě posledního přerušení.

D.3.9. Pokud nemůže být porušený vozík opraven do 30 vteřin, musí být hráč okamžitě střídán, aby mohla hra pokračovat.

D.4. Trenéři

D.4.1. Tým má jednoho trenéra a jednoho asistenta trenéra.

D.4.2. Trenér zodpovídá za

- Zajištění, že se hráči seznámili s podrobnostmi v pravidlech (článek C.2. + C.3 + C.4 a článek D.)
- Sepsání soupisky hráčů pro zápis o utkání před startem zápasu.
- Zajištění, aby hráči byli včas na hracím poli k zahájení hry.
- Požadání časoměřiče ke schválení střídajícího hráče.
- Požadání časoměřiče pro udělení oddechového času.

D.4.3. Trenéři musí stát během zápasu v prostoru pro hráče.

Článek 5

ROZHODČÍ, ZAPISOVATEL, ČASOMĚŘIČ A JEJICH POVINNOSTI

E.1. Rozhodčí

E.1.1. Zápas je řízen dvěma rozhodčími: jedním hlavním rozhodčím a druhým rozhodčím.

E.1.2. Oba rozhodčí mohou rozhodovat o všech přestupcích, kdekoli jsou na hracím poli, ale většinou řídí jednu polovinu hracího pole, které je rozděleno hypotetickou úhlopříčnou čarou.

E.1.3. Rozhodčí nemá v kompetenci ukončit poločas.

E.1.4. Oba rozhodčí jsou v kontaktu se zapisovatelem a časoměřičem (článek E.4.)

E.1.5. Vybavení rozhodčího zahrnuje sportovní obuv, dres pro rozhodčí, podkolenky a kalhoty, píšťalku a stopky.

E.2. Úkoly a povinnosti rozhodčího

E.2.1. Hlavní rozhodčí zodpovídá za

- Hod mincí: před startem zápasu za přítomnosti obou kapitanů o stranu a rozehrávku – vybírá si vítězný tým.
- Dodržovat čas za pomoci stopek.
- Oficiální ukončení zápasu pomocí signálu píšťalkou.
- Zaznamenat do zápisu o utkání všechny stížnosti a nesrovnalosti vyplývající z pravidel.
- Překontrolovat a jako poslední osoba podepsat zápis z utkání.

E.3. Úkoly a povinnosti obou rozhodčích

E.3.1. Oba rozhodčí mají před startem zápasu zkontrolovat zdali:

- Hrací pole dodržuje podmínky stanovené v článku B.1., B.2. a B.3.
- Branka dodržuje podmínky stanovené v článku B.4.

- Míček dodržuje podmínky stanovené v článku C.1.
- Hokejky dodržují podmínky stanovené v článku C.2. a C.3.
- Vozíky dodržují podmínky stanovené v článku C.4.
- Stůl pro zapisovatele a časoměřiče dodržuje podmínky stanovené v článku C.5
- Týmy dodržují podmínky stanovené v článku D.

E.3.2. Oba rozhodčí mají zkontrolovat před startem zápasu zápis o utkání, zda hráči přítomni na hracím poli jsou oprávněni se zapojit do hry.

E.3.3. Oba rozhodčí mají řídit zápas v souladu s pravidly. Toto zahrnuje:

- Jasně oznámit časoměřiči, kdy má být časomíra zapnuta a vypnuta.
- Kontrolovat skóre na světelné tabuli po každé brance.
- Reagovat na zvonek od časoměřiče.
- Dávat signál hráčům, že mohou střídát.
- Dávat signál k povolení oddechového času.
- Dávat signál, že se mohou suspendovaní hráči vrátit do hry.
- Oznámit, kdy hráči brání míčku ve hře (pravidlo 3 vteřin).
- Nařízení penalty.
- Oznámit zapisovateli číslo potrestaného hráče, dobu a typ prohřešku.
- Oznámit zapisovateli číslo skórujícího hráče a číslo hráče v případě asistence.
- Oznámit časoměřiči čas penalty.
- Narovnat branky a mantinely co nejrychleji v případě posunutí ze svého místa.
- Podat hráči hokejku, která mu upadla na zem.
- Nedovolit vstup na hrací pole trenérovi, střídajícímu hráči nebo divákovi bez souhlasu rozhodčího.
- Poskytnout první pomoc zraněným.
- Uznání a potvrzení konečného stavu utkání.
- Uznání a podepsání zápisu o utkání.

E.3.4. Rozhodčí mají pískat a dávat vhodné signály pro:

- Začátek a konec poločasu.
- Gól.
- Míček mimo hru.
- Situace nehratelného míčku.
- Přestupek proti pravidlům.
- Zranění.
- Opakované zahájení či pokračování hry zahajovacím míčkem, míčkem brankáře, volným míčkem, míčkem rozhodčího nebo trestným úderem.

E.3.5. Rozhodčí nepíská:

- Když hráč ztratí hokejku, pokud to není způsobeno přestupkem.
- Pokud je míček tečován přes vozík, mantinely, branku nebo rozhodčího a přesáhne výšku 20 cm od země, toto může být považováno za nahodilé a není to důvod pro zastavení hry, pokud situace nekončí gólem. Gól bude prohlášen za neplatný. Hra pokračuje míčkem brankáře.
- V případě nečekané závady vozíku. Během následujícího přerušení hry se může závada odstranit. Pokud to nelze do 30 vteřin, dochází ke střídání hráčů.
- Pokud míček zasáhne rozhodčího. Pokud tato situace končí gólem, gól neplatí. Hra pokračuje míčkem brankáře. Rozhodčí by se měl míčkům vyhýbat.

- Okamžitě po nesprávném počínání. Rozhodčí může čekat s trestem do následujícího přerušení hry.
- V případě pravidla výhody: rozhodčí může nechat hru pokračovat po přestupku v případě, že přestupek nemá znevýhodnit tým držící míček.

E.3.6. Oba rozhodčí jsou oprávněni rozhodovat v každém případě, který není opatřen pravidly.

E.4. Úkoly a povinnosti zapisovatele a časoměřiče

E.4.1. Zapisovatel a časoměřič reaguje na signály rozhodčího.

E.4.2. Povinnosti časoměřiče zahrnují:

- Řídit časomíru na signály rozhodčího (článek F.1.)
- Oznamit rozhodčímu zvukovým signálem, že je konec poločasu nebo prodloužení zápasu.
- Oznamit rozhodčímu zvukovým signálem, že je žádáno o přidělení oddechového času nebo střídání hráčů.
- Odpočítávání přiděleného oddechového času pomocí stopek (1 minuta).
- Časoměřič signalizuje konec oddechového času rozhodčímu.
- Odpočítávání času trestaného hráče pomocí stopek (2 minuty).
- Časoměřič signalizuje zvonkem konec trestu rozhodčímu.
- Odpočítávání 30 s v případě závady vozíku nebo zranění a signalizuje konec rozhodčímu.

E.4.3. Povinnosti zapisovatele zahrnují:

- Dohlížet na zápis o utkání a karty hráčů během zápasu.
- Používat karty hráčů pro zapsání jmen a čísel hráčů každého týmu.
- Zaznamenat stav utkání na světelnou tabuli. Skóre se zaznamenává na stranu tabule pro skórující tým.
- Obracet skóre na světelné tabuli po poločase.
- Zaznamenat čas každého gólu, číslo skórujícího hráče a číslo hráče v případě asistence do zápisu o utkání.
- Zaznamenat čas trestu, typ trestu a číslo potrestaného hráče do zápisu o utkání.
- Zaznamenat čas a číslo střídajícího hráče do zápisu o utkání, pokud hráč vchází na hrací pole se zúčastnit hry.

Článek 6

VYMEZENÍ A SPECIFIKACE HERNÍHO ČASU

F.1. Herní čas

F.1.1. Hra se skládá ze dvou poločasů o době 20 minut čistého času (článek F.1.5.) s přestávkou 10 minut.

F.1.2. Časoměřič zapne včas časomíru na pokyn rozhodčího:

- Na začátku obou poločasů nebo prodloužení hry.
- Po oddechovém čase (článek F.1.5.)

F.1.3. Míček je ve hře jakmile se ho hráč dotkne po signálu rozhodčího pro zahajovací míček, míček rozhodčího, míček brankáře, volného míčku nebo trestného úderu.

F.1.4. Čas je zastaven, pokud rozhodčí dává signál pro:

- Gól. Míček mimo hru.
- Nehratelný míček.
- Přestupek.
- Zranění.
- Konec poločasu nebo prodloužení hry.

F.1.5. Oddechový čas je přidělen a časomíra zastavena, pokud dává rozhodčí signál pro:

- Konec poločasu nebo prodloužení hry.
- Gól.
- Udělení oddechového času (max. 1 minuta).
- Závada vozíku (max. 30 vteřin).
- Střídání hráčů.
- Trestný úder.
- Oddělení trestu nebo diskvalifikace.
- Přerušování zápasu v případě posláním trenéra nebo diváka z hracího pole.
- Výjimečný zdržení hry.

F.2. Přidělení oddechového času.

F.2.1. Každému týmu může být udělen v každém poločase maximálně 1 oddechový čas.

F.2.2. Délka oddechového času je 1 minuta.

F.2.3. Nevyužitý oddechový čas nemůže být posunut do dalšího poločasu.

F.2.4. Trenér je oprávněn požádat časoměřiče o udělení oddechového času.

F.2.5. Časoměřič okamžitě signalizuje hlavnímu rozhodčímu, že tým žádá o oddechový čas.

F.2.6. Rozhodčí povolí udělení oddechového času v následujícím přerušení hry.

F.2.7. Časoměřič odpočítává oddechový čas a signalizuje hlavnímu rozhodčímu konec.

F.2.8. Pokud tým požadující oddechový čas je připraven ke hře před skončením oddechového času, hlavní rozhodčí je oprávněn pokračovat ve hře.

F.2.9. Zápas pokračuje v místě posledního přerušení.

Článek 7

VYMEZENÍ A SPECIFIKACE ELEKTRICKÉHO VOZÍKU, MÍČKU A HOKEJKY

G.1. Řízení vozíku

G.1.1. Chodidla musí být na stupačkách alespoň 10 centimetrů nad podlahou. V případě nutnosti nohy nebo chodidla musí být upevněny k vozíku z bezpečnostních důvodů.

G.1.2. Hráč musí být svou sedací částí neustále s kontaktem se sedačkou vozíku.

G.1.3. Rychlost vozíku má být taková, aby byl pohyb bezpečný a respektoval vymezení a specifikaci osobního kontaktu (článek I.). Nebezpečné řízení je zakázáno. Toto je na posouzení rozhodčího.

G.1.4. Kontakt s vozíkem jiného hráče, hokejkou nebo tělem je zakázáno podle pravidla I.1.4.

G.1.5. Porušení pravidel G.1.1. až G.1.4. mohou být trestány rozhodčím podle článků I + J.

G.2. Hraní s míčkem

G.2.1. Míčkem může být hráno pouze hokejkou nebo vozíkem.

G.2.2. Míček se smí pohybovat jakýmkoli směrem.

G.2.3. Míček nesmí být hrán nad 20 cm od země. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno rozhodčím podle pravidel I+J.

G.2.4. Pokud je míček tečován nebo zvednut nad vozík, mantinely, branku nebo rozhodčího a je zvednut nad 20 centimetrů od země, toto může být považováno za nahodilé a není to důvod pro zastavení hry, pokud situace nekončí gólem. Gól bude prohlášen za neplatný. Hra pokračuje míčkem brankáře.

G.2.5. Hráč v poli nebo brankář nesmí:

- Zničit míček přejetím vozíkem. Tento přestupek může být (ne)úmyslný a může být potrestán podle článku I.2. a článku J..
- Úmyslně sebrat, kopnout, hodit, hlavičkovat, chytit, držet, dovést míček tělem nebo jeho částí (článek I.3.1.).
- Hrát míčkem v brankovišti s výjimkou brankáře (článek I.3.1.).
- Úmyslně zasáhnout míček neodpovídajícím způsobem během přerušení hry (článek I.3.1.).
- Nekontrolovatelně hrát míček směrem k jinému hráči, pokud je to nebezpečné pro hráče (=nebezpečná hra, pravidlo I.1.5.).

G.3. Užívání hokejky

G.3.1. Kontakt hokejky s hokejkou nebo vozíkem jiného hráče je povolen v případě korektní hry s míčkem.

G.3.2. Kontakt hokejky s tělem jiného hráče je zakázán (osobní kontakt, pravidlo I.1.5.).

G.3.3. Přestupky zmíněné v pravidle G.3.1. a G.3.2. mohou být (ne)úmyslné a mohou být potrestány podle článku I.2. + J..

G.3.4. Hráč nesmí:

- Úmyslně upustit hokejku (=upuštění hokejky).
- Vytlačit hokejku protihráči z ruky (=hákování).
- Blokovat, nadzvedávat nebo hákovat hokejku protihráče (=hákování).
- Hákovat kolečka vozíku protihráče nebo tělo protihráče hokejkou (=hákování).
- Sekat do hokejky nebo vozíku protihráče (=sekání).
- Tyto přestupky mohou být (ne)úmyslné a mohou být potrestány podle pravidel I.2. a J.

G.3.5. Nebezpečná hra je zakázána. Hráč v poli nebo brankář nesmí:

- Házet hokejku (=házení hokejky).
- Zvedat hokejku do takové výšky, která je nebezpečná a zstrašující pro jiného hráče (vysoká hůl).
- Úmyslně sekat do hokejky nebo vozíku protihráče (=úmyslně sekání).
- Udeřit, sekat nebo bodnout jiného hráče hokejkou. Tyto přestupky jsou vážné a úmyslné a mohou být potrestány podle článku I.3. a J.3..

Článek 8

VYMEZENÍ A SPECIFIKACE VYPLÝVAJÍCÍ ZE HRY

H.1. Gól

H.1.1. Gól platí, pokud míček celým obsahem projde přes brankovou čáru mezi tyčemi branky a pod příčkou branky.

H.1.2. Jeden gól se počítá jako jeden bod.

H.1.3. Pokud je branka posunuta pryč ve chvíli, kdy se skóruje, gól platí, pokud míček úplně projde brankovou čárou mezi značkami, které značí tyčky. Toto je na posouzení rozhodčího (pravidlo H.5.3.).

H.1.4. Gól, který tým vstřelí ze své poloviny hřiště (včetně půlicí čáry) a bude bez zásahu hokejky nebo vozíku hráče druhého týmu, neplatí. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle článku I.2 a J. Hra pokračuje míčkem brankáře.

H.1.5. Pokud útočící hráč se dotknul míčku v brankovišti nebo bránil brankáři ve hře a padnul gól předtím, gól je neplatný (pravidla H.5.1. a H.5.2.).

H.1.6. Vlastní gól vždy platí bez ohledu na to, ze kterého místa míček hrán.

H.1.7. Hra se po gólu rozehrává zahajovacím míčkem z půlicí čáry.

H.2. Míček mimo hru (ball out)

H.2.1. Míček je mimo hru, pokud je venku z hracího pole nebo stojí v brankovišti.

H.2.2. Hráč, který se jako poslední dotknul míčku, zahrál míček mimo hru.

H.2.3. Míček může být zahrán mimo hru neúmyslně i úmyslně. Tým, který zahrál míček mimo hru, může být potrestán podle článků I.2. a J.

H.3. Nehratelný míček (dead ball)

H.3.1. Nehratelný míček se uznává v případě, kdy míček nemůže být hrán, protože:

- Brankář zablokuje míček mimo brankoviště. Uvnitř brankoviště blokuje míček vozíkem nebo hokejkou déle než 3 vteřiny (pravidlo H.4.2.)
- Hráč zablokuje míček na dobu delší než 3 vteřiny a není možnost míček rozehrát.
- Míček je zaklesnutý do vozíku.
- Míček se kutálí mezi dvěma hráči a ani jeden míček nemůže hrát.

H.3.2. Zápas pokračuje míčkem rozhodčího (pravidlo K.2.)

H.4. Pravidlo tří vteřin

H.4.1. Brankář může blokovat vozíkem nebo hokejkou míček v brankovišti po dobu třech vteřin. Hra pokračuje míčkem brankáře (pravidlo K.3.)

H.4.2. Brankář může blokovat míček vozíkem nebo hokejkou mimo brankoviště po dobu třech vteřin, hra pokračuje míčkem rozhodčího.

H.4.3. Brankář nesmí blokovat míček vozíkem nebo hokejkou mimo prostoru pro penaltu déle než tři vteřiny. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

H.4.4. Hráč v poli nesmí blokovat míček vozíkem nebo hokejkou déle než tři vteřiny. Hráč v poli se má pokusit vyrazit míček nebo dále hrát míček. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

H.4.5. Rozhodčí upozorní hráče, že hráči blokují míček, je to známka vymáhání pravidla třech sekund. Rozhodčí počítá tři vteřiny slyšitelně a viditelně.

H.5. Pravidlo pro brankoviště.

H.5.1. Žádný hráč (s výjimkou brankaře bránícího týmu) se nesmí dotknout míčku nebo s ním hrát vozíkem nebo hokejkou nebo tělem v brankovišti. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J.. Pokus zabránit gólu hrou v brankovišti je považováno za vážný úmyslný přestupek (pravidlo I.3.).

H.5.2. Žádný hráč nesmí žádným způsobem bránit pohybu brankaře v brankovišti vozíkem, hokejkou nebo tělem. Pokus zabránit gólu hrou v brankovišti je považováno za vážný úmyslný přestupek (pravidlo I.3.).

H.5.3. Ani brankář, ani hráč v poli nesmí pohybovat brankou. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J.. Pokus zabránit gólu hrou v brankovišti je považováno za vážný úmyslný přestupek (pravidlo I.3.).

Článek 9

OSOBNÍ KONTAKT A PŘESTUPKY

I.1. Osobní kontakt

I.1.1. Osobním kontaktem je míněno: tělesný kontakt, kontakt vozíku a kontakt hokejky.

I.1.2. Osobní kontakt není dovolený s výjimkou kontaktu T-hokejky s hokejkou nebo vozíkem (pravidlo I.1.5.).

I.1.3. Tělesným kontaktem se rozumí dotyk hráče tělem do vozíku, hokejky nebo těla jiného hráče. Zakázáno je:

- Držení
- Sekání / Uhození
- Rvačky a bitky

I.1.4. Kontaktem vozíku se rozumí dotyk do vozíku, hokejky nebo těla vlastním vozíkem (pravidlo G.1.). Je zakázáno:

- Bránění
- Strkání, odstrkávání
- Srážení / Demolování / Napadání
- Blokování v pohybu
- Vtlačování se
- Hákování
- Držení

I.1.5. Kontaktem hokejky se rozumí dotek hokejky do vozíku, hokejky nebo těla hráče.

Výjimkou je kontakt T-hokejky s hokejkou nebo vozíkem protihráče se snaze hrát míčkem korektním způsobem (pravidlo G.3.).

Zakázáno je:

- Hákování: blokovat, zvedat a hákovat do hokejky protihráče nebo hákovat okolo koleček vozíku protihráče.
- Uhození, sekání, napíchnutí, nabodnutí
- Rvačky a bitky

I.1.6. Pokud dochází k mírnému osobnímu kontaktu ve snaze odůvodněně hrát míček, může to být považováno za nahodilé a není potřeba takový osobní kontakt trestat. Toto je na posouzení rozhodčího.

I.1.7. Osobní kontakty mohou být úmyslné a neúmyslné po celém hracím poli a mohou být potrestány podle pravidel I.2., I.3. J..

I.2. Úmyslné a neúmyslné přestupky

I.2.1. Všechny přestupky jsou porušením herních pravidel a budou potrestány ztrátou míčku ve prospěch protihráče.

I.2.2. Charakter trestu určuje vážnost přestupku a je vždy posouzen rozhodčím.

I.2.3. Přestupek může být záměrný nebo neúmyslný, vevnitř i mimo prostor pro penaltu.

I.2.4. Hráč, který se dopustí neúmyslného přestupku kdekoli na hracím poli, může dostat první varování (pravidlo J.1.) nebo dostat trest (pravidlo J.2.) od rozhodčího. Hra pokračuje volným míčkem (pravidlo K.4.) ve prospěch protihráčů.

I.2.5. Hráč, který se dopustí úmyslného přestupku mimo prostor pro penaltu, může dostat první varování (pravidlo J.1.) nebo dostat trest (pravidlo J.2.) od rozhodčího. Hra pokračuje volným míčkem (pravidlo K.4.) ve prospěch protihráčů.

I.2.6. Hráč, který se dopustí úmyslného přestupku v prostoru pro penaltu, může dostat trest od rozhodčího. Hra pokračuje penaltou ve prospěch protihráče (pravidlo K.5.)

I.2.7. Pokud se hráči obou týmů dopustí přestupku ve stejnou dobu, kdekoli na hracím poli, jsou potrestáni rozhodčím. Hra pokračuje míčkem rozhodčího.

I.2.8. Pokud hráč dostane 2x trest během jednoho zápasu, je diskvalifikován (pravidlo J.3.) V případě pravidla výhody: rozhodčí může nechat hru pokračovat po přestupku v případě, že přestupek nemá znevýhodnit tým držící míček.

I.3. Vážné úmyslné přestupky

I.3.1. Vážný úmyslný přestupek je vážným porušením proti pravidlům hry. Toto zahrnuje:

- Úmyslně hrát míček tělem.
- Úmyslně hrát míček v brankovišti při pokusu zabránit gólu hrou v brankovišti.
- Úmyslně zasáhnout míček nevhodným způsobem během přerušení hry.
- Hrát nekontrolovatelně míček ve směru jiného hráče nebezpečným či zstrašujícím způsobem.
- Úmyslné házení hokejkou.
- Zvedání hokejky nebezpečným způsobem nebo do výšky zstrašující protihráče.
- Úmyslné udeření, sekání, nabodnutí nebo napíchnutí ve směru hráče s hokejkou.
- Dotek míčku nebo hraní míčku v brankovišti vozíkem, hokejkou nebo tělem s výjimkou brankáře bránícího týmu při pokusu zabránit gólu.
- Bránění a blokování jakýmkoli způsobem v pohybu brankáři v brankovišti vozíkem, hokejkou nebo tělem ve snaze zabránit gólu.
- Úmyslný pohyb s brankou ve snaze zabránit gólu.
- Kontakt hráče nekorektním způsobem, který ohrožuje bezpečnost hráče (zranění) nebo vozíku (vážná porucha vozíku).

I.3.2. Pokud se hráč dopustí vážného úmyslného přestupku, rozhodčí může hráče diskvalifikovat.

I.3.3. V případě vážného úmyslného přestupku mimo prostor pro penaltu hra pokračuje volným míčkem ve prospěch protihráče.

I.3.4. V případě vážného úmyslného přestupku v prostoru pro penaltu hra pokračuje trestným úderem ve prospěch protihráče.

I.4. Nesportovní chování

I.4.1. Nesportovní chování je úmyslný porušení proti pravidlům hry slovem či gestem. Toto zahrnuje:

- Být v kontaktu s jiným hráčem drzým a neslušným způsobem (slovem či gestem). Mluvit sprostě a hrubě, debatovat, nadávat, týrat a zneužívat, urážet se, diskriminovat rasistickými poznámkami nebo gesty je zakázáno (nesportovní chování).
- Opakovaně častovat poznámkami nebo gesty rozhodčího, zapisovatele či časoměřiče.
- Opustit hrací pole bez souhlasu rozhodčího.
- Opakovaně a úmyslně zdržovat hru.

I.4.2. Nesportovní chování je zakázáno. Rozhodčí může hráče za nesportovní chování diskvalifikovat.

I.4.3. S trestem za nesportovní chování může rozhodčí počkat do nejbližšího přerušení hry.

I.4.4. Rozhodčí ukazuje diskvalifikovanému hráči červenou kartu při přerušení hry.

I.4.5. Diskvalifikovaný hráč je poslán z hracího pole do konce utkání.

I.4.6. Hra pokračuje v místě posledního přerušení hry.

I.4.7. Pokud je trenér nebo divák obviněn z nesportovního chování, je poslán pryč rozhodčím (ukazuje červenou kartu). Potrestaná osoba má zakázáno být v blízkosti hracího pole do konce utkání a je mu zakázáno zasahovat do hry.

I.4.8. Pokud takto potrestaný trenér nebo divák zasahuje nadále do hry, zápas je zastaven a tým, ke kterému dotyčná osoba patří, kontumačně zápas prohraje.

Článek 10

TRESTY

J.1. Varování

J.1.1. Varování je ústní trest od rozhodčího pro hráče, který se (ne)úmyslně dopustil přestupku.

J.1.2. Pokud hráč dostane druhé varování, automaticky dostává časově určený trest.

J.1.3. Hráč, který opakovaně dostane varování, je diskvalifikován.

J.2. Vyloučení na časový úsek (žlutá karta)

J.2.1. Trest je dán každému hráči, který:

- Se dopustí (ne)úmyslného přestupku.
- Již dostal varování.
- Opakovaně se dopustí neúmyslného přestupku.

J.2.2. Rozhodčí ukáže žlutou kartu potrestanému hráči a ten je poslán z hracího pole.

- J.2.3. Hráč opustí hrací pole určeným východem a je poslán do prostoru potrestané hráče na konci prostoru pro tým.
- J.2.4. Potrestaný hráč nemůže být nahrazen jiným hráčem.
- J.2.5. Časoměřič měří trest stopkami.
- J.2.6. Délka trestu je max. 2 minuty. Jakmile je v době trestu střelen gól, trest je automaticky ukončen.
- J.2.7. Trest začíná a hra pokračuje jakmile potrestaný hráč odešel z hracího pole.
- J.2.8. Časoměřič signalizuje konec trestu rozhodčímu zvukovým signálem.
- J.2.9. Hráči je umožněno je vrátit na hrací pole ihned po signalizaci.
- J.2.10. Zapisovatel zaznamenává číslo potrestaného hráče do zápisu o utkání na světelnou tabuli (časomíru).

J.3. Diskvalifikace

- J.3.1. Diskvalifikace je udělena hráči, který:
- Se dopustí vážného úmyslného přestupku.
 - Se dopustí nespportovního chování.
 - Dostane druhou žlutou kartu během jednoho zápasu.
- J.3.2. Potrestaný hráč opustí hrací pole a nezasahuje do dalšího průběhu zápasu.
- J.3.3. Hráč opustí hrací pole určeným východem a je poslán do prostoru potrestané hráče na konci prostoru pro tým nebo opustí hřiště.
- J.3.4. Potrestaný hráč nemůže být nahrazen jiným hráčem.
- J.3.5. Zapisovatel zaznamenává číslo diskvalifikovaného hráče do zápisu o utkání na světelnou tabuli (na časomíru).
- J.3.6. Trest začíná a hra pokračuje jakmile potrestaný hráč odešel z hracího pole.

Článek 11

ZAČÁTEK HRY NEBO OPAKOVANÉ POKRAČOVÁNÍ HRY

K.1. Zahajovací míček

- K.1.1. Zahajovací míček se rozehrává na začátku poločasu a po vstřeleném gólu.
- K.1.2. V druhém poločase rozehrává tento míček tým, který nerozehrával na začátku zápasu.
- K.1.3. Rozehrávající hráč se snaží rozehrát co nejrychleji.
- K.1.4. Všichni hráči rozehrávajícího týmu jsou za půlící čarou v době rozehrávky do doby prvního dotyku s míčkem.
- K.1.5. Všichni protihráči jsou za čarou pro penaltu v době rozehrávky do doby prvního dotyku protihráče s míčkem.
- K.1.6. Jakmile rozhodčí dá signál k rozehrávce je nutná přihrávka svému spoluhráči.
- K.1.7. Po rozehrávce je nutná přihrávka, pokud hráč vstřelí gól bez přihrávky, gól je neplatný.
- K.1.8. Porušení pravidel K.1.3.-K.1.7. může být potrestáno rozhodčím podle pravidel I.2 J..

K.2. Míček rozhodčího

K.2.1. Míček rozhodčího je pískán, aby hra pokračovala, pokud:

- Se dva hráči oboustranně a současně dopustí přestupku.
- Má brankář míček pod vozíkem nebo ho blokuje vozíkem nebo hokejkou mimo brankoviště.
- Má brankář míček pod vozíkem nebo ho blokuje vozíkem či hokejkou v brankovišti déle než tři vteřiny.
- Nastává situace nehratelného míčku (pravidlo H.3.).
- Rozhodčí přeruší hru v případě zranění hráče.
- Rozhodčí přeruší hru z jiného důvodu než přestupku.

K.2.2. Míček rozhodčího je hrán:

- Na bodě pro penaltu, pokud je pískán v prostoru pro penaltu.
- Na středovém bodu, pokud je pískán v neutrálním prostoru.

K.2.3. Míček rozhodčího je rozehrán jedním hráčem z každému týmu (=bule).

K.2.4. Hráči se staví na rozehrávku co nejrychleji. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.2.5. Hráči se staví co nejrychleji nejméně 2 m od dvou rozehrávajících hráčů. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.2.6. Hráči rozehrávají míček ihned po signalizaci rozhodčího.

K.3. Míček brankáře

K.3.1. Míček brankáře je uznán, pokud téměř nehybný míček setrvá v brankovišti déle než tři vteřiny.

K.3.2. Míček brankáře se rozehrává kdekoli na čáře ohraničující brankoviště.

K.3.3. Brankář se staví na rozehrávku co nejrychleji. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.3.4. Hráči se co nejrychleji staví mimo prostor pro penaltu a zůstávají tam do prvního dotyku brankáře s míčkem po signalizaci rozhodčího. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.3.5. Míček nesmí být v pohybu, aby byl míček brankáře pískán.

K.3.6. Brankář rozehrává míček ihned po signalizaci rozhodčího.

K.3.7. Po rozehrávce je nutná přihrávka. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.4. Volný míček

K.4.1. Volný míček je rozehrán hráčem po přestupku protihráče, který není potrestán.

K.4.2. Volný míček se rozehrává na bodu pro penaltu, pokud se hráč dopustil přestupku v prostoru pro penaltu.

K.4.3. Volný míček se rozehrává v bodě přestupku, pokud se hráč dopustil přestupku v neutrálním prostoru.

K.4.4. Kterýkoli hráč týmu, kterému byl přiznán volný míček, rozehrává volný míček.

K.4.5. Hráči se staví na rozehrávku co nejrychleji. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.4.6. Hráči se staví co nejrychleji nejméně 2 m od dvou rozehrávajících hráčů. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.4.7. Míček nesmí být v pohybu, aby byl volný míček pískán.

K.4.8. Hráč rozehrává míček ihned po signalizaci rozhodčího.

K.4.9. Po rozehrávce je nutná přihrávka. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.4.10. Po rozehrávce je nutná přihrávka, pokud hráč vstřelí gól bez přihrávky z bodu pro penaltu, gól je neplatný. Porušení tohoto pravidla může být potrestáno podle pravidel I.2. J..

K.4.11. Při rozehrávce volného míčku z neutrálního prostoru není potřeba přihrávka. Pokud hráč vstřelí gól bez přihrávky, gól je platný.

K.5. Trestný úder

K.5.1. Trestný úder je uznán, pokud se protihráč dopustí úmyslného přestupku v prostoru pro penaltu.

K.5.2. Trestný úder je rozehrán z bodu pro penaltu.

K.5.3. Trestný úder může být zahrán každým hráčem z týmu, kterému byl trestný úder přiznán, pokud byl hráč na hracím poli v době přestupku.

K.5.4. Penaltu chytá brankář, který byl v době přestupku na hracím poli.

K.5.5. Hráč, který střílí trestný úder, se staví na své místo co nejrychleji.

K.5.6. Všichni hráči jsou 2 m za čarou pro penaltu.

K.5.7. Brankář musí mít zadní kolečka vozíku max. 30 cm za brankovou čarou.

K.5.8. Brankář se nesmí pohnout, pokud se střílející hráč nedotkne míčku. Pokud toto pravidlo brankář poruší, penalta se opakuje i v případě střeleného gólu.

K.5.9. Hráč střílí penaltu ihned po signalizaci rozhodčího.

K.5.10. Hráč nesmí při střelbě penalty manévrovat vozíkem.

K.5.11. Hráč střílí penaltu jedním souvislým pohybem hokejky.

K.5.12. Hráč střílející penaltu nesmí za pomoci hokejky pohybovat míčkem.

K.5.13. Hráč střílející penaltu se smí znova dotknout míčku až po brankáři nebo jiném hráči, branky nebo mantinelu.

K.5.14. Jakmile se střílející hráč dotkne míčku, ostatní hráči se mohou zapojit do hry.

K.5.15. Porušení pravidel K.5.4.- K.5.14. mohou být potrestány podle pravidel I.2. J..

Edition 2005

The International Committee of Electric Wheelchair Hockey

Valid from 2005 February 1st

ICEWH Committee Regulations

Anja Wouters

Riccardo Rutigliano

Kenny Verbraekel

Překlad: Klára Pragerová, EWSC LITA SPORT Praha

Příloha B

Signály rozhodčích

Obr.8.1 Vysoký míč

Obr.8.2 Střídání

Obr.8.3 Nedovolené bránění

Obr.8.4 Time out

Obr.8.5 Sekání

Obr.8.6 Hrubost

Obr.8.7 Penalta

Obr.8.8 Míč rozhodčího

Obr.8.9 Volný úder

Obr.8.10 Bully

Obr.8.11 Nadzvednutí hokejky

Obr.8.12 Rozehrání

Obr.8.13 Narážení

Příloha C

Hrací plocha, vybavení, výstroj pro EWH

Obr.8.14 Branka EWH

Obr.8.15 Příprava hrací plochy pro EWH

Obr.8.16 Míček

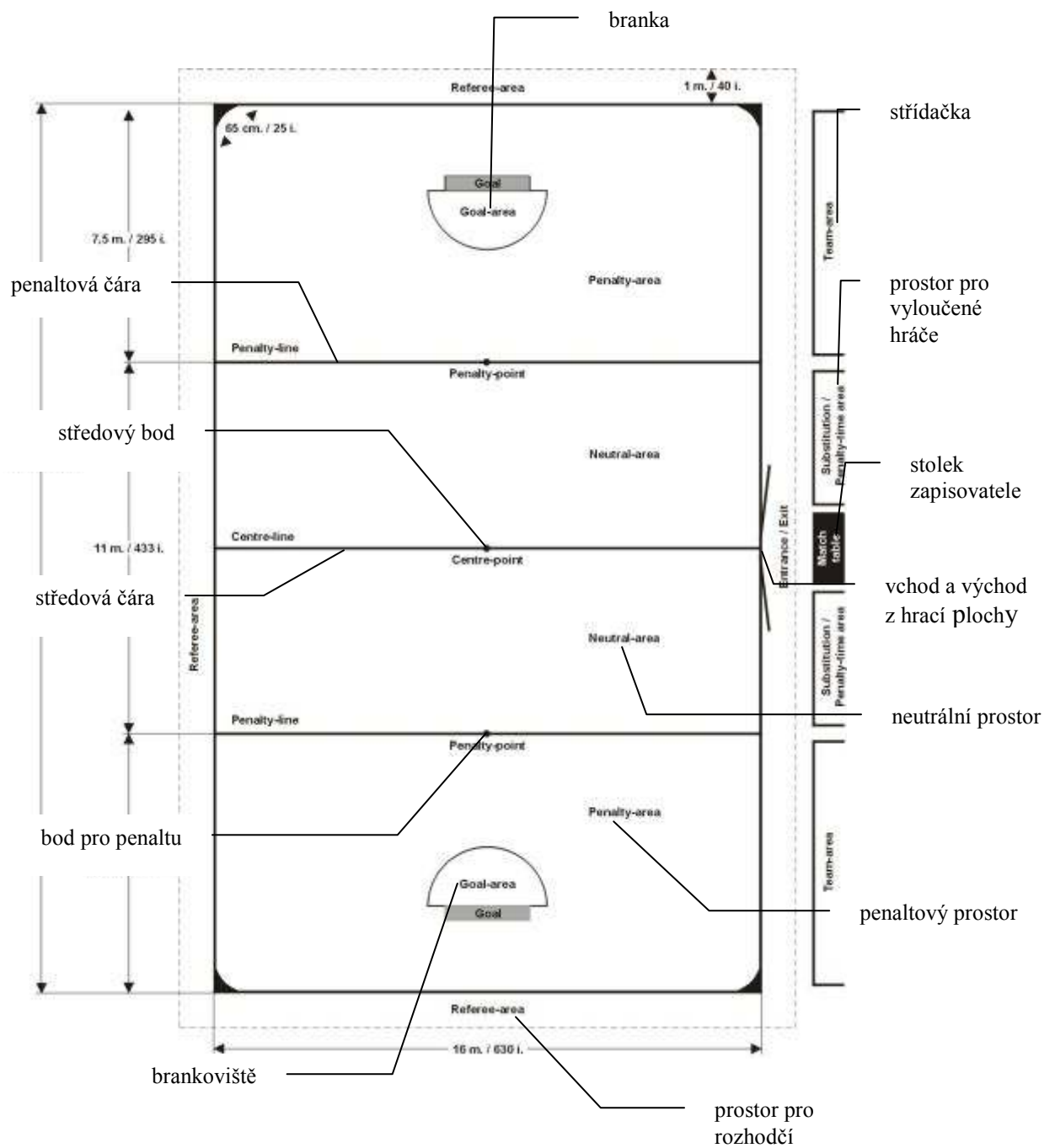
Obr.8.17 Florbalová hokejka

Obr.8.18 T-hokejka hráče v poli

Obr.8.19 T-hokejka brankaře

Obr.8.20 Nákres hřiště

Obr.8.21 popis elektrického vozíku

Příloha D

Držení a fixace H-hokejky

Obr.8.22 Fixace H-hokejky k horní končetině hráče

Obr.8.23 Fixace H-hokejky

Obr.8.24 Fixace H-hokejky

Obr.8.25 Držení H-hokejky

Obr.8.26 Fixace H-hokejky pružným obinadlem

Obr.8.27 Fixace H-hokejky páskami k předloktí

Obr.8.28 Fixace H-hokejky ortézou k předloktí

Obr.8.29 Fixace H-hokejky

Obr.8.30 Úchop H-hokejky

Obr.8.31 Úprava rukojeti H-hokejky

Obr.8.32 Úchop H-hokejky

Příloha E

Hráči s T-hokejkou

Obr.8.33 Elektrický vozík ovládaný bradou

Obr.8.34 Elektrický vozík ovládaný bradou

Obr.8.35 Hráč s T-hokejkou

Obr.8.36 Brankář

Obr.8.37 T-hráč v poli

Příloha F

Nejpoužívanější typy elektrických vozíků pro EWH

Obr.8.38 Elektrický vozík Quickie P220 od Sunrise Medical

Obr.8.39 Elektrické vozíky Quickie GROOVE od Sunrise Medical

Obr.8.40 Elektrický vozík Quickie P222 od Sunrise Medical

Obr.8.41 Elektrický vozík SPRINT GT od firmy MEYRA

Příloha G Hráči při hře

Obr.8.42 Hráč s H- hokejku

Obr.8.43 Vedení míčku

Obr.8.44 Zdvojení hráče za brankou

Obr.8.45 Rozestavení 1-1-2

Obr.8.46 Vedení míčku

Obr.8.47 Souboj o míček

Obr.8.48 Přihrávka

Obr.8.49 Brankář

Obr.8.50 Vedení míčku

Obr.8.51 Hráč s H- hokejkou

Obr.8.52 Vedení míčku tlačením bekhendovou stranou

Obr.8.53 Vedení míčku tažením forhendovou stranou

Obr.8.54 zpracování přihrávky

Obr.8.55 Míček v brankovišti

